

**«Kiwi Gold S Ломбард» ЖШС**  
**Жалғыз қатысушысының**  
**2026 ж. 21 шілденің № 4 шешімімен**  
**БЕКІТІЛДІ**

# **МИКРОКРЕДИТТЕР БЕРУ ҚАҒИДАЛАРЫ**

Астана қаласы 2026 ж.

## МАЗМҰНЫ

|                                                                                                                              |    |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. Жалпы ережелер                                                                                                            | 3  |
| 2. Микрокредит беруге өтініш беру тәртібі және оны қарау тәртібі, микрокредит беру туралы шешім қабылдаудың шекті мерзімдері | 6  |
| 3. Микрокредит беру кезінде жарамдылыққа бағалау жүргізу                                                                     | 7  |
| 4. Кепіл билетін жасасу тәртібі және кепіл билетін жасасу сәтінде ақпаратты ашу                                              | 9  |
| 5. Берілетін микрокредиттердің шекті сомасы мен мерзімдері                                                                   | 12 |
| 6. Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы мөлшерлемелерінің шекті шамалары                                                  | 12 |
| 7. Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы төлеу тәртібі                                                                     | 13 |
| 8. Ломбард қабылдайтын қамтамасыз етуге қойылатын талаптар, кепіл мүлкін өндіріп алу тәртібі                                 | 14 |
| 9. Ломбард пен оның клиенттерінің құқықтары мен міндеттері, олардың жауапкершіліктері                                        | 16 |
| 10. Берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу ережесі                                      | 23 |
| 11. Микрокредитті өтеу әдістері                                                                                              | 23 |
| 12. Микрокредит беру процесінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау тәртібі                                            | 24 |
| 13. Мүгедектігі бар адамдарға және халықтың аз қозғалатын топтарына қызмет көрсету тәртібі                                   | 26 |
| 14. Өзге де шарттар                                                                                                          | 28 |
| 15. Қосымша 1 - Микрокредитті өтеу кестесі.                                                                                  | 30 |
| 16. Қосымша 2- Хабарлама қабылданған міндеттемелер бойынша мерзімі өткен берешектің болуы туралы                             | 31 |
| 17. Қосымша 3- интернет-ресурсында және (немесе) мобильдік қосымшасында орналастырылған ақпарат                              | 33 |
| 18. Қосымша 4 - Негізгі ақпараттық құжат                                                                                     | 35 |

Осы Микрокредиттер беру қағидалары (бұдан әрі - Қағида) «Микроқаржылық қызмет туралы» ҚР Заңына, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне, «Жеке басты куәландыратын құжаттар туралы» ҚР Заңымен, «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы» ҚР Заңымен, Қазақстан Республикасының қолданыстағы нормативтік құқықтық актілеріне, Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу мен дамыту агенттігі Басқармасының 2026 жылғы 15 мамырдағы № 92 қаулысымен бекітілген «Микроқаржы қызметін жүзеге асыруға қойылатын талаптарға» (бұдан әрі - Талаптар), сондай-ақ микрокредитті өтеу кестесінің нысандары және «Kiwi Gold S Ломбард» ЖШС (бұдан әрі - Ломбард) Жарғысына сәйкес әзірленді және Ломбардта микрокредиттер беру рәсімін бекітеді.

## **1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР**

1.1. Қазақстан республикасының микроқаржы қызметі туралы қолданыстағы заңнамаға сәйкес Ломбард жеке тұлғаларға өзіне пайдалануға арналған жылжымалы мүліктің кепілімен, сондай-ақ өзіне жеке пайдалануға арналған көлік құралының кепілімен Республикалық бюджет туралы заңына сәйкес бір жылға дейінгі мерзімге тиісті пайдалануға белгіленген айлық есептік көрсеткіштің сегіз мың еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде кепілзатсыз микрокредиттер беру жөніндегі қызметті жүзеге асырады.

1.2. Осы Қағидаларда пайдаланылатын негізгі ұғымдар:

1) кепіл билеті – ломбард пен Қарыз алушы арасындағы микрокредит беру туралы (микрокредитті шартты түрде беруді қоса алғанда), нәтижесінде ломбардтың қарыз алушыға қойылатын талаптары туындайтын (не болашақта туындайтын) жазбаша келісім;

2) кредиттік досье - әрбір қарыз алушыға Ломбард қалыптастыратын құжаттар мен мәліметтер;

3) қарыз алушы - ломбардпен кепіл билетін жасасқан жеке тұлға;

4) микрокредит - ломбард Қазақстан Республикасының ұлттық валютасында қарыз алушыға осы Қағидаларда айқындалған мөлшерде және тәртіппен ақылылық, мерзімділік және қайтарымдылық шарттарында беретін ақша;

5) микрокредит бойынша артық төлем сомасы-микрокредит нысанасын қоспағанда, сыйақы, тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қоса алғанда, Қарыз алушының барлық төлемдерінің сомасы;

6) өтініш беруші-микрокредит алуға өтініш берген жеке тұлға;

7) тұтынушылық микрокредит - жылжымайтын мүліктің ипотекасымен қамтамасыз етілген микрокредит болып табылмайтын, жеке тұлғаға тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді және (немесе) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес өзге де мақсаттарды сатып алуға берілетін микрокредит;

8) түйінді ақпараттық құжат - Кепілдік билет жасалғанға дейін кредиттік өнімді алу кезінде, сондай-ақ Ломбардтың ішкі құжаттарында айқындалған жағдайларда өзге де қаржы өнімдері бойынша тұтынушы жеке тұлғаға берілетін қаржы өнімінің түйінді ерекшеліктері, шарттары мен тәуекелдері туралы ақпаратты қамтитын құжат;

9) қаржы өнімі - Ломбардтың Заңның 3-бабында белгіленген қызметті жүзеге асыру шеңберінде қаржылық қызметтерді тұтынушыларға (өтініш берушілерге) ұсынатын қызметі, ол туралы ақпарат негізгі ақпараттық құжатта ашылады.

1.3. Осы Микрокредиттер беру қағидалары мынадай мәліметтер мен рәсімдерді қамтиды:

1) клиенттердің микрокредит беруге өтініш беру тәртібі және микрокредит беру туралы шешім қабылдаудың шекті мерзімдерін қоса алғанда, оны қарау тәртібі;

2) өтініш берушілер үшін микрокредиттің жарамдылығына бағалау жүргізу тәртібін, микрокредитті беру және өтеу тәртібін қоса алғанда, микрокредиттер берумен байланысты қаржы өнімдерін беру шарттары;

2) кепіл билетін (бұдан әрі - Кепіл билеті) ресімдеу, Кепіл билетін өзгерту және бұзу жолымен жылжымалы мүлік кепіліне микрокредит беру туралы шарт жасасу тәртібі;

3) микрокредит берудің шекті сомалары мен мерзімдері;

4) берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы ставкаларының шекті шамалары;

5) берілетін микрокредиттер бойынша сыйақы төлеу тәртібі;

6) Ломбард қабылдайтын Кепілдік мүлікке қойылатын талаптар;

7) Ломбард пен қарыз алушылардың құқықтары мен міндеттері, олардың жауапкершілігі;

8) берілетін микрокредиттер бойынша жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесін есептеу қағидаларын;

9) микрокредитті өтеу әдістері;

10) қарыз алушылардың берешегін реттеу тәртібі мен шарттары, өзара іс-қимыл жасау тәртібі және төлем қабілеті жоқ қарыз алушыға қатысты қолданылатын шаралар;

11) Ломбардтың қызмет көрсету процесінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау тәртібі;

12) клиенттермен жұмыс тәртібі туралы ереже;

13) Ломбард пен қарыз алушы арасындағы келіспеушіліктерді реттеу кезінде қарыз алушымен және микроқаржы омбудсманымен өзара іс-қимыл жасау тәртібі;

14) қаржы ұйымдары бөлімшелерінің мүгедектігі бар адамдарға және халықтың басқа да жүріп-тұруы шектеулі топтарына қызмет көрсету бойынша қол жетімділігі жөніндегі ұлттық стандарттың талаптарын ескере отырып, мүгедектігі бар адамдарға және халықтың жүріп-тұруы шектеулі топтарына қызмет көрсету тәртібі туралы.

1.4. Осы Қағидалар ашық ақпарат болып табылады және Ломбардтың Клиенттеріне олардың бірінші талабы бойынша танысу үшін ұсынылады. Қағидалар Ломбардтың Клиенттері көре алатындай жерде және Ломбардтың сайтында орналастырылады.

1.5. Ломбард қызметін Қазақстан Республикасы Қаржы нарығын реттеу және дамыту агенттігі (бұдан әрі – уәкілетті орган) берген лицензия негізінде жүзеге асырады.

1.6. Қазақстан Республикасының және Қазақстан Республикасында тұруға ықтиярхаты бар және 18 жасқа толған басқа мемлекеттердің әрекетке қабілетті азаматтары ломбардтың клиенттері болып табылады.

1.7. Микрокредит алу үшін Клиент төмендегі құжаттардың бірінің түпнұсқасын не электрондық нысан - электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы ұсынуы қажет:

1) ҚР азаматының жеке куәлігі;

2) ҚР азаматының төлқұжаты;

3) шетел азаматының ҚР тұруға ықтиярхаты.

Өтініш беруші цифрлық құжаттар сервисі арқылы пайдаланатын және ұсынатын жеке басты куәландыратын құжаттар қағаз жеткізгіштегі құжаттарға тең және Ломбард оларды құжаттарды тиісінше ұсыну ретінде, оның ішінде Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында сәйкестендіруді жүзеге асыру кезінде ескеруге міндетті.

Ломбардта мемлекеттік органдардың және (немесе) мемлекеттік заңды тұлғалардың ақпараттандыру объектілерімен интеграциясы болмаған, технологиялық құралдарды пайдалана отырып Клиентті сәйкестендіру мүмкін болмаған жағдайларды қоспағанда, ломбардқа жеке басын куәландыратын құжаттардың көшірмелерін қағаз жеткізгіште жинауға, өңдеуге тыйым салынады.

1.8. Микрокредит алған кезде Клиент Ломбардқа SMS-хабарлама алу үшін ұялы телефонның істеп тұрған нөмірін хабарлауға міндетті, ол Кепілдік билетте көрсетіледі.

Ұялы телефон нөмірі өзгерген жағдайда, Клиент тез арада, бірақ нөмір өзгерген күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей, Ломбардқа жаңа нөмірді жазбаша хабарлауға міндетті.

1.9. Кепіл билетінің қолданылу мерзімін ұзартуды жүзеге асыруды, микрокредитті ішінара және толық өтеуді жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасы не электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы электрондық нысанда болған кезде Қарыз алушының өзі тікелей жүргізеді.

1.10. Кепілдік билеттің қолданылу мерзімін ұзарту, микрокредитті ішінара және толық өтеу бойынша операцияларды үшінші тұлғалардың мынадай жағдайларда жүргізуіне жол беріледі:

1) қарыз алушының кепіл билетінде көзделген тәсілмен берген келісімі болған кезде, сондай-ақ үшінші тұлғада микрокредитті ұзартуға, ішінара және толық өтеуге қарыз алушыдан нотариалды куәландырылған сенімхаттың түпнұсқасы болған кезде;

2) Қарыз алушы қайтыс болған жағдайда, төмендегі құжаттарды ұсынған кезде:

- қайтыс болу туралы куәлік;

- туыстық дәрежесін растайтын құжат;

- мұраланудың бірінші желісі бойынша қалған туыстарынан талап қоюдан бас тарту туралы нотариалды куәландырылған өтініш;

- Кепілдік мүлікке мұралану құқығына кіру туралы куәлік.

1.11. Кепіл билеті жасасу аяқталғанға дейін Ломбард:

1) өтініш берушіге микрокредит беру шарттары туралы ақпаратты және кепіл билетін жасасу үшін қажетті құжаттардың тізбесін ұсынады;

микрокредит беру мерзімі; микрокредиттің шекті сомасы;

жылдық пайызбен не тіркелген сомадағы сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері, Сенімді жылдық тиімді салыстырмалы есептеудегі сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері (нақты құны), сондай-ақ өтініш беруші өтініш берген күнге микрокредит бойынша артық төлем сомасы;

Ломбардтың пайдасына микрокредит алуға және қызмет көрсетуге (өтеуге) байланысты тарифтер мен өзге де шығыстардың мөлшері;

кепіл билеті бойынша міндеттемелер орындалмаған жағдайда өтініш берушінің жауапкершілігі және ықтимал тәуекелдері туралы ақпарат;

кепіл берушінің жауапкершілігі туралы ақпарат;

өтініш берушіде туындаған мәселелер бойынша консультациялар; өтініш берушінің қалауы бойынша-кепіл билетінің жобасы;

2) «Микроқаржы қызметі туралы» Заңның 7-бабы 2-тармағының 3), 4) және 5) тармақшаларында көзделген іс-шараларды жүзеге асырады, жүзеге асырылған іс-шаралардың тізбесі міндетті түрде тіркеледі, ол қарыз алушының кредиттік досьесіне қоса тіркеледі;

3) осы Ереженің 3-бөліміне сәйкес өтініш берушінің қаржылық жағдайы туралы ақпарат негізінде оның төлем қабілеттілігін талдауды және микрокредит берудің өтініш берушінің қолда бар банктік қарыздар мен микрокредиттер бойынша міндеттемелерді орындау қабілетіне әсерін бағалауды қоса алғанда, қаржы қызметтерін тұтынушы үшін микрокредиттің жарамдылығын бағалауды жүргізеді.

1.12. Микрокредит беру туралы шешім қабылданғанға дейін Ломбард кредиттік есепте және уәкілетті мемлекеттік органның ақпараттық жүйесінде (бұдан әрі – АЖ) қамтылған ақпаратты мынадай мәліметтердің бар-жоғына тексеруді жүзеге асырады:

1) жеке тұлғаны мерзімді әскери қызметке шақыру;

2) өтініш берушінің некесін (ерлі-зайыптылығын) тіркеу.

Өтініш берушінің кредиттік есебінде Қағидалардың 1.12-тармағының 1) тармақшасында көрсетілген ақпарат болған жағдайда, Ломбард микрокредит беруден бас тартады.

АЖ-да Өтініш берушінің тіркелген некесі (ерлі-зайыптылығы) туралы ақпарат болған жағдайда, Ломбард Талаптардың 6-параграфында айқындалған тәртіппен Өтініш берушіге тұтынушылық микрокредит беруге жұбайының (зайыбының) келісімін алады.

1.13. АСМР ИШ сервис арқылы мерзімді әскери қызметтің әрбір әскери қызметшісі бойынша мәліметтерді кредиттік бюроларға береді. Кредиттік бюро оларды кредиттік есепте "мерзімді әскери қызметтің әскери қызметшісі" мәртебесін көрсетеді және мерзімді әскери қызметтің әскери қызметшілерінің алдында микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелері бар кредиторларға мерзімді әскери қызметтің әскери қызметшілері туралы мәліметтерді береді: ЖСН; әскери қызметке қатынас мәртебесі; қорғаныс істері жөніндегі департамент бастығының мерзімді әскери қызметке шақыру туралы бұйрығының шығарылған күні. Сервис болмаған жағдайда ломбард аптасына бір рет кредиттік бюролар сервисі арқылы 1.13-тармақта көрсетілген мәліметтерді сұратады.

Ломбард он сегіз бен жиырма жеті жас аралығындағы жеке тұлғаға банктік қарыз, микрокредит беру туралы шешім қабылдағанға дейін оның мәртебесін кредиттік есепте тексеруге міндетті.

## **2. МИКРОКРЕДИТ БЕРУГЕ ӨТІНІШ БЕРУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ ОНЫ ҚАРАУ ТӘРТІБІ, МИКРОКРЕДИТ БЕРУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУДЫҢ ШЕКТІ МЕРЗІМДЕРІ**

2.1. Кепіл билетін жасау алдында өтініш беруші-жеке тұлға (бұдан әрі-Өтініш беруші) Ломбардқа өтініш берушіні тиісті түрде сәйкестендіруге мүмкіндік береді және ломбардқа Ережесін 2.2-тармақта көрсетілген құжаттарды ұсынады.

2.2. Өтініш беруші келесі құжаттарды және мәліметтер ұсынады:

1) электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасы не электрондық нысанда жеке басын куәландыратын құжат;

2) мүлікке меншік құқығын растайтын құжаттардың көшірмелері (бар болса);

3) электрондық мекенжайы (бар болса), ұялы телефон нөмірі, тіркеу мекенжайы және нақты тұрғылықты жері туралы анық деректер (тұратын және тіркелген мекенжайлары сәйкес келмеген кезде);

4) микрокредитті өтеу үшін табыс көздері туралы ақпаратты қамтиды.

2.3. Ломбард өтініш берушіге микрокредит беруден мынадай жағдайларда бас тартады:

1) Өтініш берушінің жеке басын куәландыратын құжаттың қолданылу мерзімі кемінде күнтізбелік 30 (отыз) күннен кейін аяқталады;

2) мүлікке меншік құқығын растайтын құжаттарда (бар болса) Өтініш берушінің жеке деректері жеке басын куәландыратын құжат бойынша жеке деректеріне сәйкес келмейді (Т.А.Ә., ЖСН, туған күні және т. б.).

3) егер кепіл ретінде берілетін мүлік техникалық ақаулы, жұмыс істемейтін немесе бүлінген күйде болса;

4) кепілдік мүлікті (зергерлік бұйымдардан басқа) пайдалану мерзімі күнтізбелік 24 (жиырма төрт) айдан асып кетсе;

5) Өтініш беруші зергерлік бұйымдарда бұйымдардың тозуы салдарынан сынамалық таңбалардың бедерлемелері болмаған (нашар көрінетін) жағдайларды қоспағанда, бағалы металдар мен асыл тастардан жасалған сынамалық таңбалардың бедерлемелері жоқ немесе сынамалық таңбалардың жалған бедерлемелерінің белгілері бар зергерлік бұйымдарды кепілзатқа береді.

6) Өтініш беруші жеке куәліктің түпнұсқасын, оның ішінде электрондық үкімет порталындағы цифрлық құжаттар сервисі арқылы электрондық нысанда беруден бас тартады және (немесе) ломбардтың ішкі қағидаларына сәйкес Қылмыстық жолмен

алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында клиентті тиісінше сәйкестендіру үшін ломбардқа ақпарат беруден бас тартады;

7) Өтініш беруші Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы Заңның 12-бабына сәйкес жасалған терроризм мен экстремизмді қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен адамдардың тізбесінде және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен адамдардың тізбесінде айқындалған;

8) өтініш беруші уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес келісуі қажет микрокредит алуға жұбайының (зайыбының) нотариаттық келісімін ұсынбаған жағдайларда жүзеге асырылады;

9) өтініш беруші көрсеткен телефон нөмірінің өтініш берушінің өзіне тиесілігін анықтау мүмкін емес (нөмір өтініш берушіге тіркелмеген не нөмір ажыратылған (бұғатталған));

10) өтініш беруші мерзімді әскери қызметке шақырылушы болып табылады;

11) микрокредиттің жарамдылығына жүргізілген бағалау нәтижесінде Ломбард қызметкері өтініш беруші үшін микрокредиттің жарамсыздығы туралы қорытынды шығарды.

2.4. Микрокредит беру туралы шешім қабылдаудың шекті мерзімі Өтініш беруші барлық құжаттарды ұсынған және Өтініш берушіні осы Қағидалардың 2.3-тармағында көрсетілген факторлардың бар-жоғына тексеру күнінен бастап 1 (бір) жұмыс күнінен аспауы тиіс және Негізгі ақпараттық құжатта (4-қосымша) көрсетіледі.

2.5. Ломбард тиісті шешім қабылданған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күніне дейінгі мерзімде өтініш берушіні микрокредит беру қағидаларында көзделген тәсілмен бас тарту себептерін көрсете отырып, микрокредит беру туралы не беруден бас тарту туралы хабардар етеді.

2.6. Егер микрокредит сомасы 1000 АЕК-ке тең және (немесе) асатын болса, Ломбардқа Өтініш берушіге жұбайының (зайыбының) келісімінсіз микрокредит беруге тыйым салынады. Егер микрокредит сомасы 1000 АЕК-ке тең және (немесе) асатын болса, Ломбард Талаптардың 6-параграфында белгіленген талаптарды орындауға міндетті.

Ломбард микрокредитті жұбайының (зайыбының) келісімінсіз берген жағдайда, ломбард қарыз алушыдан осындай микрокредит бойынша міндеттемелерді орындауды талап етуге құқылы емес.

Ломбард микрокредит беру фактісі анықталған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей жұбайының (зайыбының) келісімінсіз мынадай шараларды қабылдайды:

- осындай микрокредит бойынша қарыз алушының берешегін есептен шығару туралы шешім қабылдайды;

-осындай микрокредит бойынша берешекті өндіріп алуды және талап-арыз жұмысын тоқтатады;

-осындай микрокредит бойынша ақпарат туралы жазбаларды жою арқылы Қарыз алушының кредиттік бюроларға кредиттік тарихына түзетулер енгізеді;

-осындай микрокредит бойынша сыйақының және (немесе) тұрақсыздық айыбының бұрын ұсталған (төленген) сомаларын қарыз алушыға қайтаруды жүзеге асырады.

### **3. МИКРОКРЕДИТ БЕРУ КЕЗІНДЕ ЖАРАМДЫЛЫҒЫН БАҒАЛАУДЫ ЖҮРГІЗУ**

3.1. Ломбард Ломбардтың ішкі құжаттарының, бизнес-процестерінің, ынталандыру және сыйақы жүйелерінің, сондай-ақ Ломбардтың іскерлік практикасының өз қызметін жүзеге асыру кезінде адал мінез-құлық принциптеріне сәйкестігін қамтамасыз етеді. Микрокредит беру кезінде адал мінез-құлық қағидаттарын іске асыру мақсатында Ломбард жауапты микрокредит беру тәсілдерін қолданады.

3.2. Жауапты микрокредит беру Ломбардтың микрокредит берудің алдын алуға бағытталған шаралар қабылдауын қамтиды, олар:

- 1) Ломбардтың қаржылық қызметтерін тұтынушының қажеттіліктеріне сәйкес келмесе;
- 2) оның қаржылық мүмкіндіктеріне және төлем қабілеттілігі деңгейіне сай келмесе;
- 3) қаржылық қызметтерді тұтынушыда берешектерді өтеу жөніндегі міндеттемелерді орындау кезінде елеулі қаржылық қиындықтардың туындауына әкеп соғады.

Адал мінез-құлық қағидаттарын іске асыру мақсатында Ломбард мынадай рәсімдер мен тетіктердің болуын, қолданылуын және орындалуын ұдайы бақылауды қамтамасыз етеді:

- 1) қаржы қызметтерін әлеуетті тұтынушылардың мақсаттарын (қажеттіліктерін) негізге ала отырып, қаржы өнімін әзірлеу, жылжыту (жарнама), ұсыну, мониторингілеу және ұсынуды тоқтату кезеңдерінде қаржы өнімдерін басқару;
- 2) қаржы қызметтерін тұтынушылар үшін қаржы өнімінің жарамдылық өлшемдерін айқындау және қаржы өнімін ұсынғанға дейін оның қаржы қызметтерін тұтынушылар үшін жарамдылығын бағалауды жүргізу;
- 3) Талаптардың және осы Қағидалардың сақталуын бақылауды қамтамасыз ету;
- 4) қаржы қызметтерін тұтынушылармен өзара іс-қимыл жасайтын Ломбардтың қызметкерлерін іріктеуді (жалдауды), оқытуды, олардың кәсіби құзыреттерін бағалауды, сондай-ақ олардың Талаптарды және осы Ережені сақтауын бақылауды қамтамасыз ету;
- 5) клиенттерге қызмет көрсету стандарттарын белгілеу және сақтау;
- 6) қарыз алушылардың өтініштерін мониторингтеу және жосықсыз мінез-құлық тәуекелдерін куәландыратын өзгерістерді талдау және қарыз алушылардың қанағаттануына сауалнама мен зерттеулер жүргізу.

3.5. Ломбард микрокредиттер туралы ақпараттың міндетті тізбесін, оның мазмұнын, нысанын және оны Ломбардтың қызметкерлеріне өзара іс-қимыл жасау тәсіліне қарамастан, кепілдік билеттерді консультация беру және жасасу кезінде қаржылық қызмет көрсетуді тұтынушыға жеткізудің жүйелілігін белгілейтін микрокредиттер беру кезінде ақпаратты ашу жөніндегі саясатты бекітеді.

3.6. Микрокредит берілгенге дейін Ломбард Өтініш беруші үшін микрокредиттің жарамдылығын бағалауды жүргізеді, ол мыналарды қамтиды:

- 1) қаржылық қызметтерді тұтынушының төлем қабілеттілігін және кредиттік тарихын талдау;
- 2) микрокредит берудің Өтініш берушінің қолда бар банктік қарыздар мен микрокредиттер бойынша міндеттемелерді орындау қабілетіне әсерін бағалау;
- 3) жоғары кредиттік, мінез-құлық тәуекелі не алаяқтық тәуекелі белгілерінің болуын бағалауды қамтиды.

3.7. Микрокредит жарамсыз деп танылған жағдайда Ломбард:

- 1) мұндай микрокредитті қаржылық қызметтерді тұтынушыға ұсыну;
- 2) микрокредит беруге арналған өтінімді мақұлдау.

3.8. Микрокредиттің жарамдылығына бағалау жүргізу мақсатында Ломбард мынадай ақпарат (мәліметтер) сұратады (алады) және талдайды:

- 2) микрокредитті пайдаланудың болжамды тәсіліне;
- 4) мінез-құлық және басқа да факторлар.

Микрокредиттің жарамдылығын бағалау кезінде Ломбард қаржылық қызметтерді тұтынушының микрокредит алуға байланысты туындайтын барлық шығыстарын ескереді.

3.9. Ломбард кредиттік бюролардың, мемлекеттік ақпараттық жүйелердің және өзге де қолжетімді көздердің деректерін пайдалануды қоса алғанда, микрокредиттің жарамдылығын бағалау кезінде пайдаланылатын ақпараттың дұрыстығы мен толықтығын тексеру үшін шаралар қабылдайды.

3.10. Кепілдік билет жасалғанға дейін Ломбардтың қызметкері Өтініш берушіге жазбаша түрде мынадай құжаттарды:

- 1) осы Қағидаларға № 4 қосымшаға сәйкес негізгі ақпараттық құжат;
- 2) Кепіл билетінің жобасы - Өтініш берушінің қалауы бойынша.

Өтініш берушінің көрсетілген құжаттармен танысуы оның құжаттардағы қолымен расталады.

#### **4. КЕПІЛ БИЛЕТІН ЖАСАУ ТӘРТІБІ ЖӘНЕ КЕПІЛ БИЛЕТІН ЖАСАУ СӘТІНДЕ АҚПАРАТТЫ АШУ**

4.1 Кепіл билетін жасау кезінде Ломбард қызметкері Өтініш берушіге:

- 1) Кепілдік билет бойынша тараптардың құқықтары мен міндеттері;
- 2) Кепіл билеті бойынша міндеттемелерді мерзімінен бұрын орындау құқығы;
- 3) микрокредиттен бас тарту не Кепілдікті бұзу құқығы. Өтініш берушінің бастамасы бойынша билет, сондай-ақ осындай бас тартуға немесе бұзуға байланысты ықтимал шығыстар;
- 4) Кепіл билетін мерзімінен бұрын тоқтатудың негіздемесі мен тәртібі;
- 5) өтініштерді беру тәртібі, Ломбардтың оларды қарау мерзімдері, сондай-ақ микроқаржы омбудсманына жүгіну құқығы;
- 6) Өтініш беруші өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда кепілдік мүлікті өндіріп алудың негіздемесі мен тәртібі.

Ломбардтың қызметкерлері Өтініш берушіге Кепілдік билеттің ережелерімен танысу үшін қажетті уақыт береді, содан кейін Өтініш беруші осы Ереженің 4.1-тармағына сәйкес ақпаратпен танысқаны туралы келіседі және қол қояды.

Алдын ала белгіленген жолдарды пайдалану арқылы микрокредит немесе қосымша қызмет алуға Өтініш берушінің келісімін алуға жол берілмейді.

4.2, Ақпаратпен танысқаннан кейін Өтініш беруші Кепілдік мүлікті бағалау үшін Ломбард қызметкеріне береді.

4.3. Ломбардтың қызметкері Ломбардтың Атқарушы органы актілерінің негізінде кепіл ретінде берілетін мүлікті көзбен шолып қарайды және нарықтық құнын бағалайды және оны Кепілдік билетті жасасу барысында онда көрсетеді.

Кепіл затын бағалауды тараптардың келісімі бойынша оның өтімділігін ескере отырып, Ломбардтың қызметкері жүргізеді және Клиент бағалаумен келіскен жағдайда микрокредит беріледі

4.3.1 Бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйымдар мен сынықтарды бағалау қымбат металдардан жасалған бұйымдар мен сынықтардың санатына байланысты Ломбард бекіткен 1 грамм үшін тарифке сәйкес жүргізіледі. Тарифтер Ломбардтың Атқарушы органының актісімен белгіленеді және бекітіледі. Бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйымдар мен сынықтар міндетті түрде химиялық реактивтермен, денсиметрмен және металдардың электрохимиялық детекторымен сынақтан өткізіледі. Кепіл беруші сынақтан және тексеруден бас тартқан жағдайда, осы бағалы металдардан жасалған зергерлік бұйым немесе сынықтар кепіл ретінде қабылданбайды.

4.3.2 Кепілдің басқа түрлерін бағалау салыстырмалы әдіспен жүргізіледі. Бұл ретте кепілдің өзге де түрлерін кепілге салуға берілетін микрокредиттің ең жоғары сомасы Ломбардтың Атқарушы органының актісімен белгіленеді және бекітіледі.

4.3.3 Ломбард қызметкерлерінің тексеру, бағалау, мамандардың консультациялары бойынша іс-әрекеттері Кепілдік билетті жасауға және микрокредит беруді талап етуге негіз болып табылмайды.

4.4 Кепілдік билетті жасауға Клиент пен Ломбард кепіл затын бағалау сомасы, микрокредит сомасы және қайтару күні туралы уағдаластыққа қол жеткізетін ауызша келісім негіз болып табылады.

4.5 Кепілдік билет Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасының мәміленің жазбаша нысанына және мазмұнына қойылатын талаптарын ескере отырып жасалады (ҚР АҚ 328-б.).

4.6. Кепілдік билет келесі міндетті талаптарды қамтиды:

- 1) жалпы шарттар;
- 2) Қарыз алушының құқықтары;
- 3) Ломбардтың құқықтары;
- 4) Ломбардтың міндеттері;
- 5) Қарыз алушының міндеттері
- 6) Ломбард үшін шектеулер;
- 7) міндеттемелерді бұзғаны үшін тараптардың жауапкершілігі;
- 8) Кепілдік билеттің талаптарына өзгерістер енгізу тәртібі;

9) Ломбард шарт бойынша құқықты (талаптарды) үшінші тұлғаға берген кезде шарт шеңберінде Ломбардтың қарыз алушымен өзара қатынастарына Қазақстан Республикасының заңнамасында қойылатын талаптар мен шектеулер құқық (талап) берілген үшінші тұлғамен қарыз алушының құқықтық қатынастарына қолданылатынын көздейтін шарт;

- 10) берешекті сотқа дейін реттеу шарттары.

#### 4.7. Кепілдік билеттің жалпы талаптары мыналарды қамтиды:

- 1) жасалған күні;
- 2) Ломбардтың атауы және Қарыз алушының тегі, аты және әкесінің аты (бар болса);
- 3) микрокредит сомасы;
- 4) артық төлеу сомасы;
- 5) микрокредиттің толық құны;
- 6) микрокредитті пайдалану мақсаты туралы мәліметтер (бар болса);
- 7) микрокредитті өтеу мерзімдері;
- 8) микрокредит беру тәсілі;
- 9) микрокредитті өтеу тәсілі: біржолғы, қолма-қол ақшамен - касса арқылы не электрондық терминалдар арқылы, қолма-қол ақшасыз тәсілмен - Ломбардтың банктік шотының деректемелерін көрсете отырып;
- 10) микрокредитті өтеу әдісі (аннуитеттік, сараланған не Микрокредиттер беру қағидаларына сәйкес басқа әдіс);
- 11) микрокредит бойынша берешекті өтеу кезектілігі;
- 12) негізгі борышты уақтылы өтемегені және сыйақы төлегені үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) есептеу тәртібі мен мөлшері;
- 13) Қарыз алушының Кепілдік билет бойынша міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету (ол болған кезде);
- 14) Қарыз алушы Кепілдік билет бойынша міндеттемелерін орындамаған не тиісінше орындамаған кезде Ломбардтың қолданатын шаралары;
- 15) Кепіл билетінің қолданылу мерзімі;
- 16) қарыз алушының өзі туралы ақпаратты кредиттік бюроларға беруге және ол туралы кредиттік бюроның Ломбардқа кредиттік есепті, сондай-ақ тараптардың өз міндеттемелерін орындауына байланысты ақпаратты беруге келісімінің болуы туралы нұсқау;
- 17) ұйымның пошталық және электрондық мекенжайы туралы ақпаратты, сондай-ақ оның ресми интернет-ресурсы (ол болған кезде) туралы деректерді;
- 18) қарыз алушының тіркелген не тұрғылықты жерінің мекенжайы.

4.8. Кепіл билеті бойынша микрокредитті өтеу Қағидалардың 10-бөліміне сәйкес микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын жағдайды қоспағанда, кепіл билетіне Қағидаларға қосымшаға сәйкес нысан бойынша Тараптар қол қойған микрокредитті өтеу кестесі қоса беріледі.

4.9. Кепіл билетін жасау күніне кредит бойынша номиналды және жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері туралы, сондай-ақ сауда-саттықта өткізілуге жататын кепіл мүлкі туралы ақпаратты қоса алғанда, Ломбард жасасқан кепіл билеті жөніндегі ақпарат міндетті түрде Мемлекеттік кредит бюросына берілуге тиіс.

4.10. 3.7-тармақта көрсетілген шарттардан басқа, республикалық бюджет туралы заңда тиісті қаржы жылына белгіленген айлық есептік көрсеткіштің қырық бес еселенген мөлшерінен аспайтын мөлшерде күнтізбелік 45 (қырық бес) күнге дейінгі мерзімге кепіл билетінің жалпы шарттары. Ережелерде келесі шарттар бар:

1) микрокредит сомасын қайтару және (немесе) микрокредит беру туралы шарт бойынша сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мөлшері мерзімі өткен әрбір күн үшін орындалмаған міндеттеме сомасының 0,3 (нөл бүтін оннан үш) пайызынан аспауға тиіс;

2) микрокредит нысанасын қоспағанда, кепіл билетінде көзделген сыйақы мен тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл) сомасын қоса алғанда, Қарыз алушының барлық төлемдері жиынтығында кепіл билеті қолданысының бүкіл кезеңі үшін берілген микрокредит сомасының жартысынан аспауға тиіс;

3) тараптардың келісімі бойынша қолданыстағы немесе жақсартатын шарттарда кепіл билетінің қолданылу мерзімін күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайтын мерзімге ұлғайтуға жол беріледі.

4.11. Кепіл билеті жоғалған жағдайда Ломбард жеке басын куәландыратын құжаттың түпнұсқасын міндетті түрде қоса бере отырып, Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша не электрондық үкімет порталын қоса алғанда, мемлекеттік және (немесе) мемлекеттік емес ақпараттық жүйелерде сақталатын цифрлық құжаттар сервисі арқылы электрондық нысанда телнұсқа беруді жүзеге асырады.

Телнұсқаны қарау және беру мерзімі Ломбардтың атқарушы органының актісімен белгіленеді және бекітіледі.

4.12. Кепілдік мүлікті алған кезде Ломбард қызметкері Қарыз алушының көзінше оған мөр басады және/немесе пломба салады. Ломбард Қарыз алушыға Кепілдік мүліктің мөрленгеніне және/немесе пломбаланғанына көз жеткізу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

4.13. Кепіл билетінің бастапқы парақтары титулдық парақ болып табылады және Талаптардың 2-тармағының 1), 2), 4), 5), 6), 7), 8), 9) және 11) тармақшаларында, сондай-ақ көрсетілген ретпен 4-тармағының 9) тармақшасында көзделген шарттарды қамтиды. Бұл ретте Талаптардың 2-тармағының 4) тармақшасында көзделген шарт Кепіл билетінің бірінші бетінде жазылады.

Талаптардың 2-тармағының 10), 12), 13) және 14) тармақшаларында және 4-тармағының 10) тармақшасында көзделген шарттар Кепіл билетінде титулдық парақтан кейін көрсетілген ретпен жазылады.

Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (жалпы бөлім) 389 – бабына сәйкес қосылу шарттарында шарт жасалған жағдайда, қарыз алушы қол қоятын Кепілдік билет стандартты талаптарға қосылу туралы өтініш ретінде талаптарға сәйкес келеді және микрокредит берудің стандартты талаптарын қамтитын және ломбардтың сайтында орналастырылатын қосылу шартының (бұдан әрі-қосылу шарты) ажырамас бөлігі болып табылады.

4.14. Кепіл билетіне қызмет көрсету кезеңінде Ломбард қарыз алушының сұрау салуы бойынша (микрокредит беру құпиясын жария етуге қойылатын талаптарды сақтай отырып) сұрау салуды алған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде оған туралы (туралы) мәліметтерді жазбаша нысанда ұсынады:

- 1) ломбардқа төленген ақша сомасына;
- 2) мерзімі өткен берешектің мөлшері (бар болса);
- 3) борыш қалдығы;
- 4) кезекті төлемдердің мөлшері мен мерзімдері.

4.15. Қарыз алушының өтініші бойынша микрокредит бойынша берешек толық өтелгеннен кейін Ломбард өтінішті алған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде өтеусіз берешектің жоқтығы туралы анықтаманы жазбаша нысанда ұсынады.

3.16. Қарыз алушының өтініші бойынша ломбард 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде кепіл билеті бойынша берешекті өтеу есебіне қарыз алушының келіп түскен

ақшасын бөлу туралы жазбаша нысанда айына 1 (бір) реттен жиі емес өтеусіз ақпарат береді.

4.17. Қарыз алушының кепіл билеті бойынша берілген ақшаны Лоибардқа ішінара немесе толық мерзімінен бұрын қайтару туралы өтініші бойынша ломбард өтеусіз 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде оған қайтаруға тиесілі соманың мөлшерін жазбаша нысанда хабарлайды.

4.18. Егер кепіл билетінде көзделген жағдайда, ломбард мерзімдік негізде қарыз алушыға кепіл билетінде көзделген тәсілмен Қағидалардың 3.14-тармағында көзделген мәліметтерді ұсынады.

4.19. Қағидалардың 3.12, 3.15, 3.16 және 3.17-тармақтарында көзделген мәліметтер негізгі борыштың, сыйақының, тұрақсыздық айыбының, сондай-ақ төленуге жататын басқа да сомалардың сомасын көрсете отырып ұсынылады.

## **5. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕРДІҢ ШЕКТІ СОМАЛАРЫ МЕН МЕРЗІМДЕРІ**

5.1. 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын мөлшерде микрокредиттер берудің ең ұзақ мерзімі 45 (қырық бес) күнтізбелік күннен аспайды.

5.2. 45 (қырық бес) күнтізбелік күнге дейінгі мерзімге берілетін микрокредиттердің ең жоғары сомасы бір кепіл билеті бойынша ағымдағы қаржы жылына белгіленген 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен аспайды.

5.3. 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшерде микрокредиттер берудің ең ұзақ мерзімі 1 (бір) күнтізбелік жылдан аспайды.

5.4. Берілетін микрокредиттердің ең жоғары сомасы 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшерде бір кепіл билеті бойынша 8000 (сегіз мың) айлық есептік көрсеткіштен аспайды.

## **6. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША СЫЙАҚЫ МӨЛШЕРЛЕМЕЛЕРІНІҢ ШЕКТІ ШАМАСЫ**

6.1. Ағымдағы қаржы жылына белгіленген 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын, күнтізбелік 45 (қырық бес) күнге дейінгі мерзімге Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің шекті мөлшері тәулігіне 0,3% - дан (нөл бүтін оннан үш) пайызды құрайды, бірақ 179-дан аспайды (жүз жетпіс тоғыз) пайыз.

6.2. Көлемі ағымдағы қаржы жылына белгіленген 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен асатын, 1 (бір) күнтізбелік жылға дейінгі мерзімге Берілетін микрокредиттер бойынша сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің шекті мөлшері СЭС-тің 46 (қырық алты) % - нан аспайды.

6.3. Микрокредитті қайтару жөніндегі міндеттемелерді уактылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) шекті мөлшерлемесі Қағидалардың 4.10-тармағына сәйкес кепіл билетін жасасу жағдайларын қоспағанда, мерзімі өткен әрбір күн үшін мерзімі өткен төлем сомасының 0,5 пайызынан тоқсан күн ішінде аспауға тиіс.

6.4. Микрокредит сомасын қайтару және (немесе) сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемені бұзғаны үшін тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) мөлшері берілген микрокредит сомасының 10 (он) пайызынан аспауға тиіс, Ережелердың 4.10-тармаққа сәйкес Кепіл билетін жасасу жағдайын қоспағанда.

6.5. Микрокредит бойынша сыйақы есептеудің шекті мерзімі негізгі борыш сомасы және/немесе сыйақы бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу бойынша міндеттемелерді орындау мерзімін қатарынан күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайды.

6.6. Микрокредитті қайтару бойынша міндеттемелерді уактылы орындамағаны үшін тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есептеудің шекті мерзімі негізгі борыш сомасы және/немесе сыйақы бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу бойынша міндеттемелерді орындау мерзімін кешіктірудің қатарынан күнтізбелік 90 (тоқсан) күнінен аспайды.

6.7. Сыйақылардың күндік мөлшерлемелері осы Қағидалардың 6.1 және 6.2-тармақтарда көрсетілген сыйақылардың шекті мөлшерлемелерін ескере отырып, Ломбардтың атқарушы органының актісімен бекітіледі.

## **7. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША СЫЙАҚЫ ТӨЛЕУ ТӘРТІБІ**

7.1. Микрокредитті пайдаланғаны үшін микрокредитті пайдаланудың нақты күндері үшін сыйақы төленеді.

7.2. Кепіл билетінде сыйақы мөлшерлемесінің мөлшері жылдық пайызбен көрсетіледі. Сыйақының мәні деп кепіл билетінің бүкіл қолданылу кезеңі үшін белгіленетін сыйақы мөлшерлемесі түсініледі.

7.3. Микрокредитті пайдаланғаны үшін сыйақы төлеу микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын және сыйақы микрокредит сомасымен бірге төленетін жағдайларды қоспағанда, кепіл билетіне қоса берілетін өтеу кестесіне сәйкес жүзеге асырылады.

7.4. Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен аспайтын, күнтізбелік 90 (тоқсан) күннен аспайтын, қолданыстағы немесе жақсартатын шарттарда және негізгі мерзім мен кепілдік кезеңі үшін есептелген сыйақы толық өтелген жағдайда микрокредит беру мерзімін ұзартуға жол беріледі.

7.5. Қарыз алушының жазбаша өтініші бойынша негізгі мерзім мен кепілдік кезеңі үшін есептелген сыйақылар толық өтелген және микрокредит берудің жалпы мерзімі күнтізбелік 12 (он екі) айдан аспаған жағдайда, кепіл билетінің талаптары сақталған не жақсартылған кезде микрокредит беру мерзімін 100 (жүз) айлық есептік көрсеткіштен асатын мөлшерде ұзартуға жол беріледі.

7.6. Есептелген сыйақылар толық өтелген жағдайда, Қарыз алушының ауызша өтініші негізінде микрокредитті ішінара, мерзімінен бұрын өтеуге жол беріледі. Бұл ретте микрокредитті одан әрі пайдаланғаны үшін сыйақы Кепілдік билетте көзделген тәртіппен негізгі борыш сомасының қалдығына есептеледі.

7.7. Егер негізгі борышты және (немесе) сыйақыны өтеу күні демалыс не мереке күніне түскен жағдайда, Қарыз алушы негізгі борышты және (немесе) сыйақыны одан кейінгі жұмыс күні тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) төлемей төлейді.

7.8. Қарыз алушының берешегі болған кезде, Қарыз алушы жүргізген төлемнің сомасы Қарыз алушының микрокредит бойынша міндеттемелерін орындау үшін жеткіліксіз болған кезде, Қарыз алушының берешегін өтеу мақсатында мынадай кезектілікте ескеріледі:

1) Ломбардтың Қарыз алушының берешегін соттан тыс және сот тәртібімен өндіріп алу жөніндегі шығыстары;

2) тұрақсыздық айыбы (айыппұл, өсімпұл);

3) сыйақы бойынша берешек;

4) негізгі борыш бойынша берешек.

7.9. Кепіл билетін орындау шарттары өзгерген немесе микрокредитті өтеу мақсатында жаңа микрокредит берілген кезде негізгі борыш сомасына капиталдандырылған (жиынтық) мерзімі өткен сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдарға, өсімпұлдарға) сыйақы есептеуге жол берілмейді.

7.10. Ломбард кепіл билетінің шарттарын қарыз алушы үшін жақсартылған жағдайларды қоспағанда, біржақты тәртіппен өзгертпейді. Осы тармақтың мақсаттары үшін қарыз алушы үшін кепіл билетінің шарттарын жақсарту деп түсініледі:

тұрақсыздық айыбын (айыппұл, өсімпұл) азайту жағына қарай өзгерту немесе толық жою;

сыйақы мөлшерлемесін төмендету жағына қарай өзгерту;

мерзімді әскери қызметті өткеру мерзімін және ол аяқталғаннан кейін күнтізбелік алпыс күнді қамтитын кезеңге кейінге қалдыру және (немесе) микрокредит бойынша төлемдерді бөліп төлеу.

7.11. Ломбардтың микрокредит бойынша ай сайынғы төлемдерді ұлғайтпай кепіл билеті бойынша төлемдерді кейінге қалдыруды және (немесе) бөліп төлеуді беруі қарыз алушының келісімі болған кезде ғана жүзеге асырылады.

## **8. ЛОМБАРД ҚАБЫЛДАЙТЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУГЕ ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР, ЛОМБАРДТЫҢ КЕПІЛ МҮЛКІН ӨНДІРІП АЛУ ТӘРТІБІ**

8.1. Кепілдік мүлікке меншік құқығы Қарыз алушыға тіркелуі тиіс және мүлік мүлікті тіркеу қажет болған жағдайда Қазақстан Республикасының аумағында іс жүзінде болуы тиіс. Егер мүлік міндетті тіркеуге жатпаса, онда меншік құқығы Қарыз алушының ауызша өтініші бойынша белгіленеді. Кепілдік мүлік мүлікті пайдаланудың (қолданудың) кең аясымен, тиісті жай-күймен және осындай мүлікке қалыптасқан нарық конъюнктурасымен қамтамасыз етілетін өтімділікке ие болуы тиіс.

8.2. Қарыз алушының микрокредитті өтеу және сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемелерін орындауын қамтамасыз ету ретінде Ломбард мынадай Кепілдік мүлікті қабылдауға құқылы:

- 1) зергерлік бұйымдар және бағалы металдардың сынықтары;
- 2) техникалық жарамды күйдегі техника;
- 3) кепілге қабылдау үшін жол берілетін өзге де жеке жылжымалы мүлік.

8.3. Ломбардқа Қазақстан Республикасының 1994 жылғы 27 желтоқсандағы Азаматтық кодексіне, Қазақстан Республикасының 1995 жылғы 12 желтоқсандағы «Қазақстан Республикасының мемлекеттік наградалары туралы», 2014 жылғы 7 наурыздағы «Оңалту және банкроттық туралы» және 2010 жылғы 2 сәуірдегі «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» Заңдарына сәйкес мыналарды кепілге қабылдауға жол берілмейді:

- 1) жылжымайтын мүлік;
- 2) айналымнан алынған және айналымы шектелген заттар;
- 3) тыйым салынған мүлік;
- 4) үшінші тұлғалардың құқықтарымен ауыртпалық салынған мүлік;
- 5) болашақта кепіл берушінің меншігіне түсетін мүлік;
- 6) тез бұзылатын шикізат, тамақ өнімдері;
- 7) Теріден жасалған және басқа да бағалы киімдерді, асхана сервиздерін, бағалы металдардан жасалған, сондай-ақ көркемдік құндылығы бар заттарды қоспағанда, пайдалануда болған киім, аяқ киім, киім-кешек, төсек-орын, ас үй және асхана керек-жарақтары;
- 8) балаларға арналған керек-жарақтар;
- 9) мүгедектердің жүріп-тұруына арнайы арналған көлік құралдарын, мүгедектердің техникалық көмекші (орнын толтырушы) құралдары мен арнайы жүріп-тұру құралдары;
- 10) халықаралық және мемлекеттік жүлделер, мемлекеттік ордендер, медальдар және Қазақстан Республикасының құрметті атақтарына берілетін төсбелгілер;
- 11) зергерлік бұйымдардың сынықтары ретінде құрамында бағалы металдар мен асыл тастар бар тұтас және жиынтықты зергерлік бұйымдар.

8.4. Кепілдік билетте көрсетілген микрокредитті қайтару мерзімі өткеннен кейін ұзақтығы күнтізбелік 30 (отыз) күн болатын қосымша кепілдендірілген күту кезеңі көзделеді, осы мерзім ішінде Кепілдік мүлік сатуға берілмейді.

8.5. Ломбардтың кепілдендірілген күту кезеңі өткенге дейін Кепілдік мүлікті пайдалануға және оған билік етуге құқығы жоқ. Көрсетілген кезең аяқталғаннан кейін және микрокредитті қайтару және сыйақы мен тұрақсыздық айыбын төлеу жөніндегі міндеттемелердің орындалуы болмаған кезде Ломбард кепіл мүлкін соттан тыс тәртіппен, оның ішінде сауда-саттық жүргізу, Нотариустың атқарушылық жазбасын жасау арқылы өндіріп алуға не Сауда-саттықты жүзеге асырмай, берешекті реттеу жөніндегі сотқа дейін рәсімдер аяқталғаннан кейін кепіл билеті мен қосылу шартында

көзделген тәртіппен кепіл мүлкін өткізуді Қазақстан Республикасының заңнамасында және кепіл билетінде көзделген тәртіппен жүзеге асыруға.

8.6. Қарыз алушы Кепілдік билетке қол қоя отырып, Ломбардтың Кепілдік мүлікті соттан тыс өткізуіне оның ішінде сауда-саттықсыз келісімін береді.

8.7. Кепіл нысанасын сатуға, сондай-ақ мұндай мүлікті ломбардтың меншігіне беруге Ломбард қарыз алушының «Микроқаржы қызметі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында, кепіл билетінде және қосылу шартында белгіленген тәртіппен берешекті реттеу жөніндегі өтінішін қараған кезеңде, сондай-ақ қарыз алушы 8.2-тармақтың 6) тармақшасына сәйкес микроқаржы омбудсманіне жүгінген жағдайда жол берілмейді осы Қағидалардың.

#### **8.8. Кепілге берілетін зергерлік бұйымдарға қойылатын талаптар:**

Ломбард әртүрлі өндірушілердің қымбат металдарынан, әртүрлі сынамалардан, соның ішінде қолөнер/қолдан жасалған бұйымдардан жасалған бұйымдарды қабылдайды. Кепіл заты ретінде Ломбард материалдық жағынан ескірген және күмәнді сападағы зергерлік бұйымдарды қабылдамайды. Зергерлік бұйымдарға үшінші тұлғалардың құқықтары жүктелмеуі керек. Ломбардтың құрамында бағалы металдар мен асыл тастар бар, зергерлік бұйымдардың сынықтары сияқты тұтас және жиынтық зергерлік бұйымдарды кепіл заты ретінде қабылдауына жол берілмейді.

8.9. Кепіл беруші, Ломбард кепілге беретін зергерлік алтын бұйымдарының түпнұсқалығын тексеру кезінде мынадай реактивтер мен аспаптар пайдаланылады:

- \* зергерлік алтын бұйымдар үшін 750 сынама (18 карат алтын) - қышқыл реактив;
- зергерлік алтын бұйымдар үшін 375 сынама (9 карат алтын) - қышқыл реактив;
- \* зергерлік алтын бұйымдар үшін 585 - 583 сынама (14 карат алтын) - хлор және қышқыл реактив;
- \* күмістен жасалған зергерлік бұйымдар үшін-хромпик;
- алтын зергерлік бұйымдар үшін-сынама тас;
- \* алтын зергерлік бұйымдар үшін-файл;
- \* өнімнің нақты салмағын анықтауға арналған таразы;
- \* зергерлік бұйымдардағы үлгі мен атауды нақтылауға арналған үлкейткіш әйнек.

8.10. Кепіл нысанасын бағалау кезінде Ломбард қызметкері кепіл мүлкінің сапалық және сандық сипаттамаларын, оның өтімділігін ескереді. Зергерлік бұйым міндетті түрде оның сапасы мен түпнұсқалығын тексеру үшін химиялық реактивтермен сыналады. Кепілге берілетін зергерлік бұйымдарды бағалауды ломбард қызметкері кепілге берілетін зергерлік бұйымдарды бағалау бойынша ломбардта бекітілген ставкаларға сәйкес жүргізеді.

8.11. Алтын зергерлік бұйымдарды ломбард ұқсас бұйымдардың нарықтық құнының 10% - дан 90% - на дейін бағалайды. Кепіл беруші өнім мінсіз күйде болған жағдайда ғана өнімді бағалаудың максималды сомасына сене алады.

Кепіл беруші кепіл ретінде берілетін зергерлік бұйымдарды немесе зергерлік бұйымдардың сынықтарын химиялық реактивтермен сынаудан немесе тексеруден бас тартқан жағдайда, бұл бұйымдар Ломбардпен қабылданбайды.

8.12. Кепіл билетінде зергерлік алтын бұйымдарының сипаттамасы бар, оған мыналар кіреді: жеке сәйкестендіру белгілері көрсетілген зергерлік бұйымның атауы және бар ақаулары, сынамасы, бұйымның салмағы, оның мөлшері (қажет болған жағдайда), бағалау сомасы және өзге де шарттар көрсетілген бұйымның сақталу дәрежесі.

8.13. Қарызгер берешектерді өтеу жөніндегі өз міндеттемелерін орындамаған жағдайда кепілдік мүлікті өндіріп алудың негізі мен тәртібін Ломбард \_\_\_\_\_ жылғы 2026 N \_\_\_\_ бұйрықпен бекітілген Ломбардта кепілдік мүлікті өндіріп алу туралы Ережеге сәйкес жүргізеді.

## **9. ЛОМБАРД ПЕН ҚАРЫЗ АЛУШЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ, ОЛАРДЫҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ**

### **9.1. Ломбард құқылы:**

1) Қарыз алушыдан микроқаржы қызметі туралы заңнамаға сәйкес қажетті ақпарат пен құжаттарды сұратуға және алуға;

2) себептерін түсіндірместен микрокредит беруден бас тартуға;

3) Қарыз алушы өз міндеттемелерін орындамаған немесе тиісінше орындамаған жағдайда, сондай-ақ Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінде көзделген жағдайларда кепілмен қамтамасыз етілген микрокредитті мерзімінен бұрын қайтаруды және кепілге салынған мүліктен өндіріп алуды талап етуге;

4) Қарыз алушының келісімінсіз микроқаржы қызметі туралы заңнамада көрсетілген тұлғаларға Кепіл билеті бойынша құқықты (талап етуді) беру. Ломбардтың коллекторлық агенттікке кепіл билеті бойынша құқықтарды (талаптарды) беруге құқығы жоқ;

5) Қарыз алушының өтініші бойынша Екінші деңгейдегі банктер арқылы тауарлар, жұмыстар немесе қызметтер үшін төлем жасау мақсатында микро-кредитті үшінші тұлғаға аударуды жүзеге асыру;

6) Кепіл билетінің талаптарын Қарыз алушы үшін оларды жақсарту жағына қарай біржақты тәртіппен өзгертуге құқығы бар;

7) қарыз алушының берешегін нотариустың атқарушылық жазбасы негізінде өндіріп алуға;

- тараптардың келісімі бойынша берешекті реттеу үшін Қарыз алушының Ломбардқа жүгінбеуі және қарыз алушы кепіл билеті бойынша міндеттемені орындаудың кешіктірілгені туралы Ломбард хабарламасын алған күннен бастап күнтізбелік 30 (отыз) күн ішінде Қарыз алушының берешегі бойынша өтініш бермеуі, бұл оның міндеттемелерді орындамағаны үшін кінәсін мойындау болып табылады;

- қарыз алушының өтінішін қарау нәтижелері бойынша берешекті реттеу жөніндегі келісімге қол жеткізбегенде және қарыз алушының берешек бойынша қарсылықтарды ұсынбағанда;

8) кепіл мүлкі сотқа дейінгі тергеп-тексеру шеңберінде заттай дәлелдеме деп танылған жағдайда қылмыстық қудалау органына тиісті өтініштермен не кінәлі адамнан келтірілген залалды өтеу мақсатында сотқа жүгінуге құқылы;

9) микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Кепілдік билетте көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға құқылы.

### **9.2. Қарыз алушы құқылы:**

1) кепіл билеті бойынша берілген микрокредит сомасын мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтаруға;

2) Микрокредиттер беру қағидаларымен, Ломбардтың микрокредиттер беру жөніндегі тарифтерімен танысуға;

3) Кепілдік билетте белгіленген тәртіппен және шарттарда алынған микрокредитке билік етуге;

4) негізгі борышты және (немесе) сыйақыны одан кейінгі жұмыс күні тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) төлемей төлеу, егер негізгі борышты және (немесе) сыйақыны өтеу күні демалыс не мереке күніне түссе);

5) Ломбард қарыз алушыға хабарлама жіберген күннен бастап күнтізбелік отыз күн ішінде Қарыз алушы ломбардқа баруға және (немесе) кепіл билетінде және осы Шартта көзделген тәсілмен оның өтінішін негіздейтін кепіл билеті бойынша міндеттемені орындаудың мерзімі өтіп кетуінің себептері, кірістері және басқа да расталған мән-жайлар (фактілер) туралы мәліметтерді қамтитын жазбаша нысанда өтініш беруге құқылы кепіл билетінің шарттарына өзгерістер енгізу туралы оның ішінде:

1) кепіл билеті бойынша сыйақы не сыйақы мөлшерлемесін төмендету жағына қарай өзгерту арқылы жүзеге асырылады;

2) негізгі борыш және (немесе) сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыру;

3) берешекті өтеу әдісін немесе өтеу кезектілігін өзгерту, оның ішінде негізгі борышты басым тәртіппен өтеу арқылы жүзеге асырылады;

4) микрокредит мерзімінің өзгеруімен;

5) мерзімі өткен негізгі борышты және (немесе) сыйақыны кешіру, микрокредит бойынша тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) күшін жою арқылы;

6) кепіл билеті бойынша міндеттемені орындаудың орнына ломбардқа кепіл немесе өзге мүлікті беру жолымен кері қайтарып беру арқылы;

7) кепіл билетіне ай сайынғы төлемді кемінде үш ай мерзімге кепіл билетімен белгіленген мөлшерден кемінде елу пайызға азайту арқылы жүзеге асырылады.

Қарыз алушының кепіл билетінің талаптарына өзгерістер енгізу туралы өтінішін қарау кезеңінде ломбард микрокредитті мерзімінен бұрын өтеуді талап етуге құқылы емес.

6) Ломбардтың шешімін алған күннен бастап күнтізбелік он бес күн ішінде ломбардты бір мезгілде хабардар ете отырып, микроқаржы омбудсманына жүгінуге немесе ломбардтың қарсы ұсынысын алған күннен бастап отыз күн ішінде кепіл билетінің шарттарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізілмеген кезде микроқаржы омбудсманына жүгінуге құқылы. Микроқаржы омбудсмані қарыз алушының ломбардқа жүгінгені және Ломбардпен кепіл билетінің шарттарын өзгерту туралы өзара қолайлы шешімге қол жеткізбегені туралы дәлелдемелерді ұсынған кезде оның өтінішін қарайды.;

7) Ломбард осы Қарыз алушымен жасалған кепіл билеті бойынша құқықты (талап етуді) берген жағдайда, «Микроқаржы қызметі туралы» Заңның 9-1-бабының 4 және 5-тармақтарында көрсетілген тұлғамен келіспеушіліктерді реттеу үшін микроқаржы омбудсманына жүгінуге құқығы бар;

8) алынатын қызметтер бойынша даулы жағдайлар туындаған кезде ломбардқа жазбаша жүгінуге құқылы;

9) өтініш бойынша үш жұмыс күнінен аспайтын мерзімде шарт бойынша берешекті өтеу есебіне түсетін ақшаны негізгі борышқа, сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдар, өсімпұлдар) бөлу туралы жазбаша нысанда айына бір реттен жиі емес ақысыз ақпарат алуға;

10) шарт бойынша берілген ақшаны 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде Ломбардқа ішінара немесе толық мерзімінен бұрын қайтару туралы өтініш бойынша негізгі борышқа, сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлға, өсімпұлға) бөле отырып, қайтарылуға тиісті соманың мөлшері туралы жазбаша нысанда мәліметтер алуға;

11) Кепіл билетінің талаптарының оларды жақсарту жағына қарай өзгергені туралы хабарламаны алған күннен бастап күнтізбелік 14 (он төрт) күн ішінде Ломбардтың Кепіл билетінде көзделген тәртіппен ұсынған жақсартушы шарттардан бас тартуға;

12) микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Кепіл билетінде көзделген өзге де құқықтарды жүзеге асыруға құқылы.

### **9.3. Ломбард міндетті:**

1) өтініш берушімен өзара іс-қимыл жасау кезінде микрокредиттер беру алдында мынадай талаптарды сақтауға міндетті:

- өтініш берушіге сыйақының жылдық тиімді мөлшерлемесінің мөлшерін қоса алғанда, микрокредиттің шарттары және микрокредит алуға байланысты тәуекелдер, оның ішінде өтініш берушінің микрокредит беру туралы шарт бойынша өз міндеттемелерін орындамауының салдары туралы анық және толық ақпарат беру;

- өтініш берушінің қаржылық жағдайы туралы ақпарат негізінде оның кредит қабілеттілігін (төлем қабілеттілігін) бағалауды жүргізу;

- "Қазақстан Республикасында кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес кредиттік бюроға ақпарат беру;

- микрокредитті ішінара мерзімінен бұрын өтеу немесе толық мерзімінен бұрын өтеу жағдайында қарыз алушының микрокредитті пайдаланған күндерінің нақты саны үшін ғана сыйақы есептелсін;

- теңгемен берілген микрокредит беру туралы шарт бойынша міндеттемелер мен төлемдерді кез келген валюталық немесе өзге баламаға байланыстыра отырып индекстеуге жол бермеуге;

- жеке тұлғамен микрокредит беру және (немесе) жеке тұлғаның микрокредитін өтеу мақсатында жаңа микрокредит беру туралы шарттың талаптары өзгерген кезде негізгі борыш сомасына капиталдандырылған (жиынтықталған) сыйақыға мерзімі өткен сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдарға, өсімпұлдарға), комиссияларға және микрокредит беруге және оған қызмет көрсетуге байланысты өзге де төлемдерге сыйақы есептеуге жол бермеуге;

2) Қарыз алушыдан міндеттемелердің орындалуын қабылдауға және Қарыз алушыға міндеттемелердің орындалуын растайтын құжатты беруге;

3) орналасқан жері немесе атауы өзгерген жағдайда уәкілетті органды, сондай-ақ Қарыз алушыларды (өтініш берушілерді) Ломбардтың орналасқан жері бойынша, сондай-ақ Қарыз алушы (өтініш беруші) - жеке тұлғаның заңды мекенжайы бойынша қазақ және орыс тілдерінде екі баспа басылымында тиісті ақпаратты жариялау арқылы не осындай өзгерістер болған күннен бастап күнтізбелік отыз күннен кешіктірілмейтін мерзімде әрбір Қарыз алушыны (өтініш берушіні) жазбаша хабардар етуге;

4) өтініш берушіге микрокредитті алуға, оған қызмет көрсетуге және оны өтеуге (қайтаруға) байланысты төлемдер туралы толық және нақты ақпарат беруге;

5) микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын жағдайды қоспағанда, өтініш берушіге микрокредитті танысу және өтеу әдісін таңдау үшін түрлі әдістермен есептелген өтеу кестелерінің жобаларын ұсынғанға дейін беруге міндетті;

6) қарыз алушыны (өтініш берушіні) оның микрокредит алуға байланысты құқықтары мен міндеттері, сондай-ақ кепіл билеті бойынша міндеттемелер орындалмаған жағдайда ықтимал салдары туралы хабардар етуге міндетті;

7) «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес қаржы мониторингі жөніндегі уәкілетті органға мәліметтерді хабарлауға;

8) микрокредит беру құпиясын сақтауға;

9) «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға) және терроризмді қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген жағдайларда микрокредит беруден бас тартуға;

10) микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Кепілдік билетте көзделген тәртіппен берешекті сотқа дейін реттеу шараларын қабылдауға, оның ішінде:

1) қарыз алушы кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімін өткізіп алған жағдайда, Ломбард кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау мерзімі өтіп кеткен күннен бастап күнтізбелік 10 (он) күннен кешіктірмей Қарыз алушыға жазбаша нысанда, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы не кепіл билетінде көзделген тәсілмен хабарлама жіберуге осы Қағидалардың 9.3-тармақтың 10) тармақшасының 1-1) тармақшасында көзделген тәртіппен міндеттенеді:

- хабарламада көрсетілген күнге микрокредит беру туралы шарт бойынша мерзімі өткен төлемдердің мөлшері;

- микрокредит беру туралы шарт бойынша мерзімі өткен төлемдерді енгізу туралы талаптар;

- қарыз алушы-жеке тұлғаның микрокредит беру туралы шарт бойынша оның міндеттемелерін орындамауының салдарын түсіндіру;

- қарыз алушының кепіл билетіне өзгерістер енгізу туралы ұсыныспен ломбардқа жүгіну құқығына нұсқау.

1-1) қарыз алушының кепіл билетінде көрсетілген тұрғылықты жері (Тұрған жері) бойынша жіберілетін, қабылданған міндеттемелер бойынша мерзімі өткен берешектің болуы туралы хабарлама осы Қағидаларға 2-қосымшаға сәйкес жазбаша нысанда ресімделеді. SMS-хабарлама, push - хабарлама немесе мобильді қосымша арқылы жіберілетін хабарламада кепіл билеті бойынша міндеттемені орындау бойынша мерзімі өтіп кеткендігі және хабарламада көрсетілген күнге мерзімі өткен берешектің мөлшерін көрсете отырып, төлемдер енгізу қажеттілігі туралы ақпарат, сондай-ақ интернет-ресурста және (немесе) мобильді қосымшада орналастырылған ақпаратқа сілтеме көрсетіледі осы Қағидаларға 3-қосымшада көзделген Ломбард қосымшасында (олар болған кезде).

2)Қарыз алушының өтінішін алған күннен кейін күнтізбелік он бес күн ішінде кепіл билетінің талаптарына ұсынылған өзгерістерді және қарыз алушыға жазбаша нысанда, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы не кепіл билетінде көзделген тәсілмен хабарлауды қарауға міндетті:

- кепіл билетінің талаптарына ұсынылған өзгерістермен келісу;
- кепіл билетінің шарттарын өзгерту бойынша өз ұсыныстарымен;
- бас тарту себептерінің дәлелді негіздемесін көрсете отырып, кепіл билетінің шарттарын өзгертуден бас тарту.

3) Ломбард осы Ереженің 9.3-тармағының 2) және 7) тармақшаларында көрсетілген Кепіл билетінің шарттарына өзгерістер енгізу туралы Қарыз алушы өтініш берген кезде кемінде үш ай мерзімге Кепіл билетінің шарттарына өзгерістер енгізуге міндетті, Қарыз алушы:

- "Тұрғын үй қатынастары туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес халықтың әлеуметтік осал топтарына жататын;
- төтенше жағдай енгізуге негіз болған мән-жайлардың салдарынан зардап шеккендерге.

Бұл жағдайда кепіл билетінің талаптарына ұсынылған өзгерістермен келісу туралы шешім мынадай шарттардың кез келгені болған кезде қабылданады:

- қарыз алушы өтініш берген айдың алдындағы екі ай үшін есептелген қарыз алушының орташа айлық табысының қарыз алушы өтініш берген айдың алдындағы он екі ай үшін есептелген көрсетілген Қарыз алушының орташа айлық табысымен салыстырғанда отыз пайыздан астамға төмендеуі;
- қарыз алушының ломбардқа жүгінген сәтінде мемлекеттік атаулы әлеуметтік көмек алуы.

11) бұл ретте Қарыз алушы кепіл билеті бойынша міндеттемелерді орындамаған не тиісінше орындамаған кезде Ломбард қабылдайтын шаралар, сондай-ақ ломбардтың Қарыз алушымен және (немесе) оның өкілімен кепіл билеті шеңберінде өзара іс-қимылы жүзеге асырылады:

1) жұмыс күндері сағат 8.00-ден 21.00-ге дейінгі кезеңде, егер өзге уақыт, кезеңділік және күн (демалыс және (немесе) мереке болса, қарыз алушының тұрғылықты жері не Қарыз алушының тіркелген жері не Ломбард үй-жайында аптасына үш реттен артық емес және жұмыс күні бір реттен артық емес қарыз алушымен келісілмеген; жұмыс күндері сағат 8.00-ден 21.00-ге дейінгі кезеңде үш реттен артық емес және демалыс және мереке күндері сағат 9:00-ден 19:00-ге дейінгі кезеңде екі реттен артық емес, ломбардтың бастамасы бойынша телефон арқылы, оның ішінде интернет желісінде қоңырау шалу үшін қосымшаларды немесе автоматты дауыстық жасау үшін бағдарламалық қамтамасыз етуді пайдалана отырып ақпараттандыру;

2) әрбір өзара әрекеттесу кезінде хабарлама:

- Ломбард атаулары;
- ломбардтың орналасқан жері;

- өзара іс-қимылды жүзеге асыратын тұлғаның тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде), лауазымы;

3) шартта көзделген берешектің, негізгі борыштың мерзімі өткен және ағымдағы сомаларының қалдығының, сыйақының, комиссиялардың, тұрақсыздық айыбының (айыппұлдың, өсімпұлдың) құрылымын;

4) Шартта, Заңда көзделген қарыз алушының жауапкершілігі және өзге де міндеттемелері, сондай-ақ шартта көзделген міндеттемелерді орындамау немесе тиісінше орындамау салдары туралы.

11)тармақтың 1) -4) тармақшасында көрсетілген шаралар шеңберінде өзара іс-қимыл жасау кезінде мынадай шектеулер сақталады:

- өзара іс-қимылды тәсілдермен және 11-тармақтың 1) тармақшасында көзделмеген кезеңде жүзеге асыру);

- 11-тармақтың 1) -4) тармақшасында көзделген тәсілдермен және кезеңде, сондай-ақ ломбардтың атауын хабарлау кезінде мерзімі өткен берешекті реттеу және (немесе)өтеу үшін Қарыз алушының орналасқан жері және (немесе) байланыс деректері белгіленген жағдайларды қоспағанда, кепіл билеті шеңберінде ломбардпен міндеттемелермен байланысты емес үшінші тұлғамен өзара іс-қимыл жасау, оның орналасқан жері, өзара іс-қимылды жүзеге асыратын адамның тегі, аты, әкесінің аты (ол болған кезде), лауазымы;

- мерзімі өткен берешегі бар қарыз алушыға және (немесе) оның өкіліне және (немесе) үшінші тұлғаға тегі және (немесе) аты және (немесе) әкесінің аты (бар болса) анық емес, сондай-ақ ломбард қызметкерінің жұмыс орны және (немесе) лауазымы туралы шындыққа сәйкес келмейтін мәліметтерді хабарлау;

- мерзімі өткен берешегі бар қарыз алушыны және (немесе) оның өкілін және (немесе) ломбардпен міндеттемелермен байланысты үшінші тұлғаны берешектің мөлшеріне, сипатына және туындау негіздеріне қатысты жаңылыстыруға енгізу;

- өзара іс-қимыл жүзеге асырылатын адамның ар-намысына, қадір-қасиетіне және іскерлік беделіне нұқсан келтіретін мәліметтерді тарату не осы адамның мүдделеріне мүлтікті зиян келтіруі мүмкін мәліметтерді жария ету.

12) кредиттік бюроға ақпарат беру туралы шартта айқындалған тәртіппен ақпарат:

- "Қазақстан Республикасындағы кредиттік бюролар және кредиттік тарихты қалыптастыру туралы" Заңның 24-бабы 1-тармағы бірінші бөлігінің 1), 2) және 3-2) тармақшаларында және 3-тармағында көзделген қарыз алушы туралы бір жұмыс күні, атап айтқанда:

1) тұлғаның ломбардта алған микрокредит бойынша борышының сомасы, сондай-ақ ол алған барлық микрокредиттер, шартты және ықтимал міндеттемелер бойынша борыштың жалпы сомасы;

2) микрокредиттерді (өтеу көзін көрсете отырып), сондай-ақ шартты және ықтимал міндеттемелерді беру күні, Өтеу күні (график бойынша және нақты);

3) кепілдік билетті жасау күніне микрокредит бойынша номиналды және жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемелері туралы ақпарат.

Кредиттік бюроға берілетін қарыз алушы туралы ақпаратта Тегі, Аты, Әкесінің Аты, туған күні, тұрғылықты жері, заңды мекенжайы, жеке басын куәландыратын құжаттың атауы мен деректемелері, жеке сәйкестендіру нөмірі болуға тиіс.

13) ақпарат беру туралы шартта айқындалған тәртіппен кредиттік бюроны қарыз алушыға қатысты кез келген деректер өзгерген немесе алынған күннен бастап он жұмыс күні ішінде, оның ішінде кепіл билетіне қосымша келісім не оларды жасасқан күнін көрсете отырып, жаңа кепіл билетін жасасу жолымен берешекті реттеуді жүргізу туралы мәліметтер туралы және (немесе) оны беруден бас тарту туралы хабардар етуге міндетті. сондай-ақ кепіл билеті бойынша берешекті өндіріп алу туралы мәліметтер;

14) Қарыз алушының сұрау салуы бойынша ломбардқа соңғы төлем күнін көрсете отырып, Қарыз алушының мерзімі өткен берешегі бойынша, сондай-ақ қарыз алушының кепіл билеті бойынша орындалмаған міндеттемелерін реттеу және (немесе) өндіріп алу

жөніндегі рәсімді жүргізу мақсатында ломбард қабылдаған шаралар туралы ақпаратты қамтитын анықтама беруге құқылы;

15) мерзімді әскери қызметтің қарыз алушылары-әскери қызметшілеріне уәкілетті орган айқындаған тәртіппен микрокредит бойынша сыйақы есептемей, мерзімді әскери қызметті өткеру мерзімін және ол аяқталғаннан кейін 60 күнді қамтитын кезеңге негізгі борыш пен сыйақы бойынша төлемді кейінге қалдыруды ұсынсын;

16) басқаға беру шарты жасалғанға дейін қарыз алушыны кепіл билеті бойынша кредитордың құқықтарын (талаптарын) үшінші тұлғаға жоспарланып отырған басқаға беру туралы, сондай-ақ кепіл билетінде көзделген тәсілмен осындай басқаға беруге байланысты қарыз алушының дербес деректерін өңдеу (беру) туралы, сондай-ақ ломбардқа сәйкестендіру құралдарын қолдану арқылы Клиентті сәйкестендіруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін ақпараттандыру объектілері арқылы хабардар етуге, "төлемдер және төлем жүйелері туралы" Қазақстан Республикасының Заңында көзделген (бұдан әрі - ақпараттандыру объектілері);

17) есептелген сыйақыны ұстап қалумен, тұрақсыздық айыбын немесе қайтарғаны үшін айыппұл санкцияларының өзге де түрлерін өндіріп алмай, қарыз алушыдан микрокредитті ішінара не толық мерзімінен бұрын өтеу есебіне ақша қабылдауға;

18) қарыз алушының өтініші бойынша айына бір реттен жиі емес 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде Кепіл билеті бойынша берешекті өтеу есебіне түскен ақшаны бөлу (негізгі борышқа, сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдар, өсімпұлдар) туралы ақпаратты жазбаша нысанда беруге;

19) қарыз алушының Кепіл билеті бойынша берілген ақшаны мерзімінен бұрын ішінара немесе толық қайтару туралы өтініші бойынша 3 (үш) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде негізгі борышқа, сыйақыға, тұрақсыздық айыбына (айыппұлдар, өсімпұлдар) бөле отырып, оған қайтарылуға тиісті соманың мөлшерін хабарлауға міндетті.

#### **9.4. Қарыз алушы міндетті:**

1) алынған микрокредитті қайтаруға және ол бойынша Кепілдік билетте белгіленген мерзімде және тәртіппен сыйақы төлеуге;

2) Ломбардтың талап етуі бойынша қажетті ақпарат пен құжаттарды, оның ішінде уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісіне сәйкес келісім қажет болатын микрокредит алуға жұбайының (зайыбының) нотариалды куәландырылған келісімін ұсыну;

3) Ломбардқа микрокредит сомасын қайтару жөніндегі шығындарды өтеуге;

4) Ломбардқа өзінің сауалнамалық деректерінің өзгергені туралы, сондай-ақ оның міндеттемелерді орындауына әсер ететін кез келген мән-жайлар туралы дереу жазбаша хабарлауға;

5) Мемлекеттік, оның ішінде құқық қорғау және өзге де органдардың кепілге салынған мүлікті алуы және/немесе алып қоюы нәтижесінде туындаған залалды Ломбардқа даусыз тәртіппен өтеуге;

6) ломбардқа оның меншігі болып табылатын және үшінші тұлғалар тарапынан талаптары жоқ кепіл мүлкін кепілге беруге міндетті;

7) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен осындай өтініш берілген күннен бастап екі жұмыс күнінен кешіктірмей төлем қабілеттілігін қалпына келтіру, соттан тыс немесе сот банкроттығын қалпына келтіру рәсімдерін қолдану туралы өтінішпен жүгінгені туралы ломбардты хабардар етуге міндетті;

8) Өзге де талаптарды орындауға, сондай-ақ Кепілдік билетте, микроқаржы қызметі туралы заңнамада және Қазақстан Республикасының азаматтық заңнамасында белгіленген жауаптылықта болуға міндетті.

#### **9.5. Ломбард үшін шектеулер мыналарды көздейді:**

1) сыйақы ставкасын (оларды төмендету жағдайларын қоспағанда) және (немесе) микрокредитті өтеу тәсілі мен әдісін біржақты тәртіппен өзгерту;

2) кәсіпкерлік қызметті жүзеге асыруға байланысты емес микрокредит бойынша микрокредит сомасын қайтару және (немесе) сыйақы төлеу жөніндегі міндеттемені

бұзғаны үшін сыйақы мен тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) қоспағанда, Қарыз алушыдан (өтініш берушіден) кез келген төлемдерді белгілеу және өндіріп алу;

3) ломбардқа микрокредит сомасын, тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) және микрокредитті мерзімінен бұрын қайтарғаны үшін басқа да төлемдерді мерзімінен бұрын толық немесе ішінара қайтарған қарыз алушыдан талап ету;

4) кепіл билеті бойынша микрокредит сомасын ұлғайту;

5) егер негізгі борышты немесе сыйақыны өтеу күні демалыс не мереке күніне тап келген жағдайда тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) өндіріп алу және сыйақыны немесе негізгі борышты төлеу одан кейінгі жұмыс күні жүргізіледі;

6) кез келген валюталық баламасына байланыстыра отырып, теңгемен берілген кепіл билеті бойынша микрокредит бойынша міндеттемелер мен төлемдерді индекстеу;

7) кепіл билетінде көзделген жағдайларды қоспағанда, кепіл мүлкін пайдалану және оған билік ету;

8) үшінші тұлғалармен нысанасы берешекті сотқа дейін өндіріп алу және реттеу, сондай - ақ қарыз алушының берешегіне байланысты ақпарат жинау жөнінде қызметтер көрсету болып табылатын шарт (бұдан әрі-берешекті өндіріп алу туралы шарт) жасасу;

9) берешек сотқа дейінгі өндіріп алуда және коллекторлық агенттікте реттеуде болған кезеңде сотқа берешекті өндіріп алу туралы талап қойып жүгінуге, берешек коллекторлық агенттікте жұмыста болған кезең үшін сыйақы төлеуді талап етуге, сондай-ақ негізгі борышты және сыйақыны уақтылы өтемегені үшін көрсетілген кезеңге тұрақсыздық айыбын (айыппұлды, өсімпұлды) есепке жазуға құқылы емес;

10) негізгі борыш сомасына капиталдандырылған (жинақталған) мерзімі өткен сыйақыға, кепіл билетін орындау шарттары өзгерген кезде тұрақсыздық айыбына (айыппұлдарға, өсімпұлдарға) сыйақы есептеу немесе микрокредитті өтеу мақсатында жаңа микрокредит беру;

11) қарыз алушының келісімінсіз және кепіл билетінің талаптарын сақтауды не жақсартуды қамтамасыз етпейтін шарттарда кепіл билетінің қолданылу мерзімін ұлғайтуға;

12) негізгі борыштың және (немесе) микрокредит бойынша сыйақының сомалары бойынша төлемдердің кез келгенін өтеу жөніндегі міндеттемені орындау мерзімі өткен күнтізбелік тоқсан күн өткеннен кейін микрокредит сомасына сыйақы есептелсін;

13) қарыз алушының кепіл билетінде көрсетілген мекенжайына сәйкес нотариус қызметінің аумағы бойынша емес кепіл билеті бойынша берешекті өндіріп алу үшін нотариусқа атқарушылық жазба жасау туралы өтініш беру;

14) Уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде көзделген жағдайларда өтініш берушіге жұбайының (зайыбының) келісімінсіз микрокредиттер беруге;

15) қарыз алушыдан кепіл билеті бойынша борыш сомасын өндіріп алу үшін жеке сот орындаушыларымен ынтымақтастықты көздейтін шарттар жасасуға, сондай-ақ "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-1-бабының 2-тармағына сәйкес ломбардтың үлестес тұлғасы болып табылатын жеке сот орындаушысымен атқарушылық құжатты орындау шарттары туралы келісім (шарт) жасасуға";

16) "Жауапкершілігі шектеулі және қосымша жауапкершілігі бар серіктестіктер туралы" Қазақстан Республикасы Заңының 12-1-бабының 2-тармағына сәйкес ломбардтың үлестес тұлғасы болып табылатын нотариусқа нотариаттық іс-әрекеттер жасау үшін жүгінуге құқылы;

17) мерзімді әскери қызметтегі әскери қызметшілерге Қазақстан Республикасының Қарулы Күштерінде, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарда мерзімді әскери қызмет өткеру кезеңінде осындай әскери қызметшіні микрокредит беру туралы шешім қабылданғанға дейін ломбард алған кредиттік есебінде мерзімді әскери қызметке шақыру туралы ақпарат болған кезде микрокредиттер беруге міндетті. Ломбард мерзімді әскери қызметтің әскери қызметшісіне микрокредит берген жағдайда, мұндай әскери қызметшіні мерзімді әскери қызметке шақыру туралы ақпарат болған жағдайда, оның

микрокредит беру туралы шешім қабылданғанға дейін ломбард алған кредиттік есебінде Ломбард осындай микрокредит бойынша міндеттемелердің орындалуын талап етуге құқылы емес және мұндай микрокредит беру фактісі анықталған күннен бастап үш жұмыс күнінен кешіктірмей осындай микрокредит беру туралы осы Қағидалардың 2.6-тармақпен.

9.6. Ломбард кепілге салынған мүліктің жоғалуы, сақталуы немесе бүлінуі үшін, егер жоғалу немесе бүліну еңсерілмейтін күштің салдарынан болғанын дәлелдей алмаса, жауапты болады. Сондай-ақ Ломбард, егер кепілдік мүлікті жоғалту немесе бүлдіру ереуілдердің, жаппай тәртіпсіздіктердің, халықтық және әскери тәртіпсіздіктердің және т.б. салдарынан үшінші тұлғалар жасаған ұрлықтың салдарынан болса, жауапкершіліктен босатылады, бірақ бұл ретте Ломбард кепілге салынған мүліктің сақталуын қамтамасыз ету үшін өзіне байланысты барлық шараларды қолдануға міндетті.

## **10. БЕРІЛЕТІН МИКРОКРЕДИТТЕР БОЙЫНША ЖЫЛДЫҚ ТИІМДІ СЫЙАҚЫ МӨЛШЕРЛЕМЕСІН ЕСЕПТЕУ ҚАҒИДАЛАРЫ**

10.1. Микрокредит бойынша дұрыс, жылдық, тиімді, салыстырмалы есептеудегі сыйақы мөлшерлемесі жылдық тиімді сыйақы мөлшерлемесі (бұдан әрі – ЖТСМ) болып табылады.

10.2. Берілетін микрокредиттер бойынша ЖТСМ есептеу тәртібін уәкілетті орган әзірлейді және бекітеді.

10.3. Берілетін микрокредиттер бойынша ЖТСМ есебі Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Басқармасының 2019 жылғы 26 қарашадағы № 208 қаулысына сәйкес жүргізіледі.

## **11. МИКРОКРЕДИТТІ ӨТЕУ ӘДІСТЕРІ**

11.1. Қарыз алушы таңдаған микрокредитті өтеу тәсілі мен әдісі микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылатын жағдайды қоспағанда, кепіл билетіне қосымша болып табылатын микрокредитті өтеу кестесінде белгіленеді.

11.2. Ломбард кепіл билетін жасасқанға дейін қарыз алушыға микрокредитті өтеу әдісімен танысу және таңдау үшін әртүрлі әдістермен есептелген өтеу кестелерінің жобаларын ұсынады.

Қарыз алушыға міндетті түрде жеке тұлғаларға берілетін микрокредиттер бойынша тұрақты төлемдерді есептеу әдістемесіне және уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген осындай микрокредиттер бойынша сыйақыны есептеу үшін уақытша базаларға сәйкес есептелген, кепіл билетінде белгіленген кезеңділікпен мынадай өтеу әдістерімен микрокредитті өтеу кестелерінің жобалары ұсынылуға тиіс:

- сараланған төлемдер әдісі, бұл ретте микрокредит бойынша берешекті өтеу негізгі борыш бойынша төлемдердің тең сомаларын және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақыны қамтитын азайтылып отыратын төлемдермен жүзеге асырылады;

- аннуитеттік төлемдер әдісі, бұл ретте микрокредит бойынша берешекті өтеу негізгі борыш бойынша ұлғайтылып отыратын төлемдерді және негізгі борыштың қалдығы кезеңіне есептелген сыйақы бойынша азайтылып отыратын төлемдерді қамтитын микрокредиттің бүкіл мерзімі ішінде тең төлемдермен жүзеге асырылады. Бірінші және соңғы төлемдердің мөлшері басқаларынан ерекшеленуі мүмкін;

- негізгі борыш сомасы (микрокредит сомасы) кепіл билетінде көрсетілген микрокредитті өтеу мерзімінің соңында бір рет өтелетін біржолғы өтеу әдісі.

11.3. 11.2-тармақта көрсетілген талаптар. егер микрокредитті өтеу микрокредит мерзімінің соңында біржолғы төлеммен жүзеге асырылған жағдайда, ломбард беретін

микрокредиттерге қолданылмайды. Бұл жағдайда микрокредитті өтеу мерзімі кепіл билетінің титулдық парағында көрсетіледі.

## **12. МИКРОКРЕДИТТЕР БЕРУ ПРОЦЕСІНДЕ ТУЫНДАЙТЫН КЛИЕНТТЕРДІҢ ӨТІНІШТЕРІН ҚАРАУ ТӘРТІБІ**

12.1 Микрокредиттер беру процесінде туындайтын клиенттердің өтініштерін қарау тәртібі Қазақстан Республикасының заңнамасымен, оның ішінде «Микроқаржы қызметі туралы» Заңмен, сондай-ақ Талаптардың 8-тарауымен реттеледі. Қарыз алушылардың берешекті реттеу және Кепілдік билеттерге өзгерістер енгізу туралы өтініштері Ломбардта бекітілген Қарыз алушының берешектерін реттеу және кепілдік билеттің шарттарына өзгерістер енгізу жөніндегі нұсқаулықпен реттеледі.

12.2. Ломбард клиенттердің мынадай өтініштерімен жұмысты жүзеге асырады:

1) жеке тұлғаның микрокредиттер немесе Ломбардтың өзге де қаржы өнімдерін берумен байланысты өтініш беру сервисі көзделген қолма-қол, почта байланысы арқылы, электрондық поштаға не Ломбардтың ақпараттандыру объектілері арқылы (бар болса) келіп түскен жазбаша өтініштермен;

2) телефон арқылы және клиент Ломбардқа тікелей келген кезде келіп түскен ауызша өтініштермен.

Интернет-ресурста және (немесе) ұтқыр қосымшада нақты уақыттағы хабарламалар алмасу жүйесі арқылы жіберілген және (немесе) Ломбардқа тіркелген абоненттік нөмірлерге келіп түскен хабарламалар өтініш деп танылмайды және ақпараттық сипаттағы сұрау салулар ретінде қаралады. Бұл ретте Ломбард қаржылық қызмет көрсетуді тұтынушыға Талаптардың және осы Ереженің ережелеріне сәйкес келетін өтініш беру тәртібі туралы хабарлайды.

12.2.1 Қаржылық қызметтерді тұтынушылардың микрокредиттер беру жөніндегі өтініштеріне мынадай өтініштер жатпайды:

1) Ломбардтың жұмыскері бір мезгілде қаржылық қызметтерді тұтынушы болып табылатын және оған қаржылық қызметтер көрсетуге қатысты мәселелер бойынша жүгінетін жағдайларды қоспағанда, жұмыс беруші ретінде еңбек және әлеуметтік мәселелер бойынша Ломбардқа жүгінген;

2) қаржылық қызметтерді тұтынушыларға микрокредиттер беруге байланысты емес қатысушылар (құрылтайшылар), басқару органдарының мүшелері, бенефициарлар мен ұйымның өзі арасындағы корпоративтік даулар мен даулар (оның ішінде корпоративтік басқару, пайданы бөлу, облигациялар бойынша сыйақы төлеу, бағалы қағаздарды эмиссиялау және орналастыру мәселелері бойынша даулар);

3) қаржы өнімдерін ұсынуға жатпайтын шарттар (жалдау, жеткізу, мердігерлік, аутсорсинг, АТ-сүйемелдеу шарттары және өзге де шарттар) бойынша қаржы қызметтерін тұтынушылар болып табылмайтын Ломбард контрагенттерінің өтініштері;

4) ақпаратты немесе Қазақстан Республикасының заңнамасын не қаржы өнімдерінің шарттарын түсіндіруді сұрату және Ломбардтың әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) не қаржы өнімдерінің шарттарына қанағаттанбаушылық білдірмейтін;

5) егер қаржылық қызметтерді тұтынушының құқықтары мен заңды мүдделерінің бұзылуы туралы мәліметтері болмаса, Ломбардтың есептілікті ұсынуына байланысты сұрау салулар (салықтық, статистикалық немесе басқа);

6) Қазақстан Республикасының заңнамасын болжамды бұзушылықтар, сыбайлас жемқорлық, теріс пайдаланулар, сондай-ақ қаржылық қызметтерді нақты тұтынушының құқықтарының бұзылғаны көрсетілмей өзге де бұзушылықтар туралы өтініштер;

7) қаржы қызметтерін нақты тұтынушының мүддесінде өтініштерді қоспағанда, нақты шарт (мәміле) бойынша қаржы қызметтерін тұтынушылар болып табылмайтын бұқаралық ақпарат құралдарының, кәсіптік және қоғамдық бірлестіктердің және өзге де ұйымдардың өтініштері, бұған өтініште тікелей көрсетіледі;

8) қаржылық қызметтерді тұтынушылардың дербес өтініштерін қамтымайтын бақылау, қадағалау және құқық қолдану мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдарымен хат алмасу;

9) олардың мазмұнын және (немесе) өтініш берушінің талаптарын (оқылмайтын мәтіндер, байланыссыз хабарламалар немесе жаппай автоматтандырылған таратулар) анықтауға мүмкіндік бермейтін өтініштер.

12.3. Ломбард басшысы немесе ломбард басшысы уәкілеттік берген өзге де ломбард қызметкерлері ломбард басшысы бекіткен қабылдау кестесіне сәйкес қарыз алушыларды айына кемінде 1 (бір) рет жеке қабылдауды жүргізеді. Қабылдау ломбард кеңсесінің (Ломбард филиалдарының) орналасқан жері бойынша белгіленген және клиенттердің назарына жеткізілген күндер мен сағаттарда жүргізіледі.

12.4. Клиент ломбардқа өтінішті жазбаша немесе электрондық нысанда, жеке өзі немесе өкіл арқылы, сондай-ақ ломбардқа қарыз алушыны сәйкестендіруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін ақпараттандыру объектілері (бар боса) арқылы бере алады. Өтініште Клиентті, шағым мен талаптың мәнін анықтауға мүмкіндік беретін ақпарат болуы керек.

12.5. Клиенттердің жазбаша өтініштері ломбардтың ішкі құжаттарына сәйкес деректемелері бар жазбаша өтініштерді тіркеу журналында тіркеледі.

12.6. Клиентке оның жазбаша өтінішінің қағаз жеткізгіште қабылданғанын растайтын құжат беріледі не өтініштің көшірмесіне тиісті белгі қойылады. Өтініштерді қабылдаудан бас тартуға жол берілмейді.

12.7. Ақпараттандыру объектілері (электрондық пошта, мобильді қосымша) арқылы келіп түсетін өтініштер ломбардтың ішкі құжаттарында көзделген тәртіппен тіркеледі. Осы мақсаттар үшін ақпараттандыру объектілерінде, оның ішінде мобильді қосымшада (бар болса) шағым беру үшін клиент оңай сәйкестендіретін функционал көзделуге тиіс.

12.8. Клиенттердің телефон арқылы өтініштері де тіркеледі. Клиентпен телефон арқылы сөйлесулерді жазу әңгіме басында бұл туралы хабарлаған кезде оның келісімімен жүргізіледі.

12.9. Ломбардқа ауызша нысанда келіп түскен өтініштер (телефон арқылы немесе клиент ломбардқа жеке барған кезде) дереу қаралады және егер мұндай мүмкіндік болса, Клиенттің ауызша өтінішіне жауап дереу беріледі. Егер ауызша өтінішті дереу шешу мүмкін болмаса, оны клиент жазбаша нысанда баяндайды және онымен жазбаша өтініш ретінде жұмыс жүргізіледі. Клиент жауап алу үшін қажетті рәсімдер туралы және осындай өтініштерді қарау мерзімдері туралы хабардар етіледі.

12.10. Ломбард өтінішті қарау кезінде ұсынылған ақпарат жеткіліксіз болған жағдайда клиенттен қосымша құжаттар мен мәліметтерді сұратады.

12.11. Ломбард қарыз алушылардың өтініштерін объективті, жан-жақты және уақтылы қарауды қамтамасыз етеді, клиенттерге олардың өтініштерін қарау нәтижелері және қабылданған шаралар туралы 15 (он бес) жұмыс күнінен аспайтын мерзімде және жазбаша нысанда, сондай-ақ ломбардқа қарыз алушыны сәйкестендіруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін ақпараттандыру объектілері арқылы (Егер өтініш ақпараттандыру объектілері арқылы келген болса) не көзделген тәсілмен хабардар етеді Кепіл билетімен қарыз алушыға жауап береді. Ломбардтың өтінішті қарау мерзімі өтінішті дұрыс қарау үшін маңызы бар нақты мән-жайларды анықтау қажеттілігіне байланысты он бес жұмыс күніне ұзартылуы мүмкін, бұл туралы клиентке өтінішті қарау мерзімі ұзартылған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде хабарланады. Клиентке өтінішті қарау нәтижелері туралы жазбаша жауап қазақ тілінде немесе өтініш тілінде беріледі және Клиент баяндаған әрбір өтінішке, талапқа, өтінішхатқа, ұсынымға және Қазақстан Республикасы заңнамасының тиісті нормаларына, ішкі құжаттарға, қаралатын мәселеге қатысы бар кепіл билетіне, сондай-ақ нақты құжаттарға сілтеме жасай отырып, өзге де мәселеге негізделген және дәлелді дәлелдерді қамтиды клиенттің қабылданған шешімге шағымдану құқығын түсіндіре отырып, қаралатын мәселенің мән-жайлары.

12.12. Ломбардтың қарыз алушының өтінішіне берген жауабы, Егер олар жазбаша нысанда, сондай-ақ ломбардқа қарыз алушыны сәйкестендіруді жүзеге асыруға мүмкіндік беретін ақпараттандыру объектілері арқылы (Егер өтініш ақпараттандыру объектілері арқылы келген болса) не кепіл билетінде көзделген тәсілмен жеткізілді деп есептеледі, оның ішінде:

микрокредит беру туралы шартта не өтініште көрсетілген тұрғылықты жері бойынша тапсырылғаны туралы хабарламасы бар тапсырысты хатпен, оның ішінде көрсетілген мекенжай бойынша тұратын қарыз алушының кәмелетке толған отбасы мүшелерінің бірі алған;

шартта не Қарыз алушының өтінішінде көрсетілген электрондық пошта мекенжайына;

қарыз алушыға хабарламаның немесе жауаптың толық мәтіні бар интернет-ресурсқа жауаппен не сілтеме жасай отырып SMS-хабарлама немесе push-хабарлама жіберу жолымен;

қарыз алушының хабарлама немесе жауап алуын тіркеуді қамтамасыз ететін микрокредит беру туралы шартта көзделген өзге де байланыс құралдарын пайдалана отырып.

Қарыз алушы микроқаржы ұйымына келген кезде Қарыз алушының өтінішіне жауап жеке қолына қол қойғызып тапсырылады, бұл туралы жазбаша өтініштерді тіркеу журналында белгі қойылады.

Хабарлама немесе жауап оны адресатқа, алушыға тапсыру мүмкін .стігі туралы белгісі бар немесе оны қабылдаудан бас тартуға байланысты қайтарылған жағдайда хабарлама немесе жауап тиісті түрде берілген болып есептеледі.

12.13. Ломбард Талаптарға сәйкес келіп түскен өтініштердің жіктеуішін жүргізеді және өтініштерді талдауды және өтініштер бойынша ақпаратты кемінде 5 жыл сақтауды жүзеге асырады.

### **13. МҮГЕДЕКТІГІ БАР АДАМДАРҒА ЖӘНЕ ХАЛЫҚТЫҢ АЗ МОБИЛЬДІ ТОПТАРЫНА ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ ТӘРТІБІ**

13.1. Ломбард клиенттерге қызмет көрсету жүргізілетін үй-жайларда, сондай-ақ орталық офисте, көру және танысу үшін қолжетімді орындарда және өзінің интернет-ресурсында ішкі құжаттардың және оларды бекіткен (қабылдаған) органның күні мен нөмірі туралы мәліметтерді көрсете отырып, берілетін микрокредиттер туралы өзекті ақпаратты орналастырады.

13.2. Ломбард Астана қаласының (облысының) аумағында орналасқан Ломбардтың үй-жайларында өтініш берушілер мен қарыз алушылардың жеке қатысуымен микрокредиттер беру және оларға қызмет көрсету жөніндегі қызметтерді күн сайын сағат 09: 00-ден 20: 00-ге дейін ұсынады.

13.3. Ломбардтың үй-жайларында клиенттердің барлық санаттары үшін, оның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен халықтың аз қозғалатын топтары үшін физикалық қолжетімділік қамтамасыз етілген, оның ішінде:

- кіру топтары қозғалысы шектеулі адамдар үшін қолжетімділікті қамтамасыз ететін пандустармен жабдықталған;
- Ломбардтың ішкі үй-жайлары, операциялық кассаларды, күту және клиенттерге қызмет көрсету аймақтарын қоса алғанда, халықтың аз қозғалатын топтарының қажеттіліктеріне бейімделген;
- санитарлық тораптар мүгедектігі бар адамдар үшін қол жетімді және қажетті құрылғылармен жарақтандырылған, олар мыналарды қамтиды:
- кресло-арбаның маневрлігін қамтамасыз ету үшін кабинаның көлемі ені кемінде 1,65 м және тереңдігі 1,8-2,2 м;
- стандартты биіктікте орнатылған тұтқалары бар унитаздар (еденнен\ ( 45\div 50\ ) см) және арнайы араластырғыштары бар раковиналар;

- қауіпсіз орын ауыстыру, бекіту және ауыстыру үшін қабырға және қайырмалы тұтқа түріндегі тірек құрылғылары орнатылған;

- шұғыл шақыру түймешігі орнатылған.

13.4. Ломбардтың үй-жайларында микрокредиттер туралы ақпараттың қажетті дәрежеде ашылуы және клиенттер үшін ақпараттық қолжетімділік қамтамасыз етілген және Ломбардтың қызметтері мен өнімдері туралы өзекті ақпарат орналастырылады, соның ішінде:

1) Клиенттерге өнімдер және өнімнің клиент үшін жарамдылығы туралы толық ақпарат алуға мүмкіндік беретін микрокредиттер беру қағидалары, қосылу шарттары, ГЭСВ және зергерлік бұйымдардың сынамалары мен салмағы бойынша құны туралы мәліметтер;

2) қызмет көрсетудің қол жетімді тәсілдері;

3) Ломбардтың үй-жайларының және мүгедектігі бар адамдар мен халықтың аз қозғалатын топтары үшін бейімделген өзіне-өзі қызмет көрсету құрылғыларының болуы және орналасқан жері, олардың жұмыс режимі, сондай-ақ осындай үй-жайларда ұйымдар көрсететін қызметтердің тізбесі туралы;

4) құжаттар мен мәліметтерді алудың қолжетімді форматтарында;

5) қаржылық қызметтерді тұтынушының не оның сенім білдірілген адамының өтініші бойынша, сондай-ақ осындай өтінішті беру тәртібі туралы ақпараттандыру мен қызмет көрсетудің жекелеген тәсілдерін ажырату мүмкіндігі;

6) Ломбардтың цифрлық объектілерді (оның ішінде операциялардың түрлері және (немесе) сомалары бойынша) пайдалана отырып қызмет көрсетуі кезінде шектеулер белгілеу мүмкіндігі және оларды белгілеу, өзгерту не жою тәртібі туралы;

7) сенім білдірілген тұлғаның операцияларды қосымша растау сервистерінде (ұйымда осындай сервис болған кезде), оны қосу және ажырату шарттарында, растауға жататын операциялардың тізбесінде, сондай-ақ растау мерзімдерінде;

8) денсаулық бойынша шектеулер кезінде қаржы қызметтерін тұтынушының құжаттарына қол қоюдың және ерік білдіруін ресімдеудің қолжетімді тәсілдері;

9) Ломбард қызметкерінің консультациясын алу тәртібі.

13.5. 13.4-тармақта көрсетілген ақпаратты мүгедектігі бар адамдарға және халықтың аз қозғалатын топтарына ашу олардың қажеттіліктері мен ерекшеліктерін ескере отырып жүзеге асырылады және мыналарды қамтиды:

- Ақпараттық материалдар (тақтайшалар, көрсеткіштер) Брайль қарпін және қарама-қарсы түстерді пайдалана отырып орындалған.

- Дыбыстық және көрнекі хабарлау әртүрлі мүгедектігі бар клиенттерді ақпараттандыру үшін көзделген.

- Ломбардтың сайттары мен мобильдік қосымшалары (бар болса) экрандық қолжетімділік бағдарламаларымен үйлесімділікті және бейнелер үшін баламалы мәтіндердің болуын қоса алғанда, қолжетімділік талаптарына сәйкес болуы тиіс.

13.6. Мүгедектігі бар адамдарға және халықтың басқа да аз қозғалатын топтарына қызмет көрсету тәртібі «ҚР СТ 3844-2023 Қаржы ұйымдары бөлімшелерінің қолжетімділігіне қойылатын талаптар»

қаржылық қызметтерді тұтынушылардың құқықтарын қорғау мақсатында мүгедектігі бар адамдарға және халықтың басқа да аз қозғалатын топтарына қызметтер көрсету.

13.7. Ломбардтың қызметкерлерін клиенттермен, соның ішінде мүгедектігі бар адамдар мен халықтың қозғалысы шектеулі топтарынан өзара іс-қимыл жасау жөнінде оқыту тұрақты негізде, жылына кемінде бір рет, сондай-ақ жұмысқа қабылдау кезінде міндетті түрде жаңадан қабылданғандармен жүргізіледі.

## **14. ӨЗГЕ ШАРТТАР**

14.1. Қарыз алушы, микрокредит және Кепілдік мүлік туралы жеке ақпарат құпия болып табылады (микрокредиттің құпиясы) және жария етуге және үшінші тұлғаларға тікелей немесе телефон (электрондық пошта) арқылы беруге жатпайды.

14.2. Микрокредит беру құпиясы қарыз алушыға, үшінші тұлғаға оның микроқаржы ұйымында жеке өзі болған сәтте берілген жазбаша нысанда берілген қарыз

алушының келісімі негізінде, сондай-ақ ақпараттандыру объектілері арқылы, Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес берілген микрокредиттер бойынша кредиттік бюро арқылы, сондай-ақ 4, 5-тармақтарда көрсетілген адамдарға ғана ашылуы мүмкін Заңның 21-бабының 5-1 және 6-баптары.

Микрокредит беру құпиясын құрайтын ақпаратқа заңсыз қол жеткізуді, оның заңсыз өзгеруін, үшінші тұлғалар тарапынан заңсыз әрекеттерді не қарыз алушылардың микрокредиттерімен өзге де заңсыз (алаяқтық) әрекеттерді жүзеге асыруды анықтаған сәттен бастап Ломбард бір жұмыс күні ішінде бұл туралы Қарыз алушыға және уәкілетті органға хабарлайды, екі жұмыс күні ішінде заңсыз әрекеттерді жою үшін шаралар қабылдайды және он жұмыс күні ішінде мұндай әрекеттердің салдарын жою үшін шаралар қабылдайды.

Қазақстан Республикасының Қылмыстық-процестік кодексіне сәйкес құқық қорғау органдары енгізген (шығарған) қылмыстық құқық бұзушылық жасауға ықпал еткен мән-жайларды жою жөнінде шаралар қабылдау туралы ұсынымның не микрокредитті алаяқтық тәсілмен ресімдеуге байланысты қылмыстық құқық бұзушылық бойынша қарыз алушыны жәбірленуші деп тану туралы қаулының негізінде ломбард көрсетілген ұсынымды не қаулыны алған күннен бастап күнтізбелік үш күннен кешіктірмей көрсетілген микрокредитке қатысты тоқтата тұрады:

- қарыз алушының осындай микрокредиті бойынша берешекті өндіріп алуды және талап-арыз жұмысын тоқтата тұрады;

- қарыз алушының осындай микрокредиті бойынша сыйақы және (немесе) тұрақсыздық айыбын есептеуді тоқтата тұрады.

Ломбард қылмыстық іс бойынша жәбірленуші деп танылған қарыз алушыға қарыз алушының сәйкестендіру қаражатын Үшінші тұлғаның заңсыз алуы және пайдалануы салдарынан алаяқтық тәсілмен микрокредит ресімдеу фактісі анықталған заңды күшіне енген сот актісін алған күннен бастап он жұмыс күнінен кешіктірмей, оның ішінде ломбард қызметтерін қашықтықтан көрсетудің бағдарламалық қамтамасыз етуін қашықтан басқаруды пайдалану немесе ломбардтың биометриялық сәйкестендіруді жүргізу тәртібін не уәкілетті органның нормативтік құқықтық актісінде белгіленген ішкі және сыртқы алаяқтық фактілерін анықтау, тіркеу және талдау жөніндегі талаптарды бұзуы арқылы микрокредитті ресімдеу кезінде қарыз алушының микрокредит бойынша берешегін есептен шығару туралы шешім, сондай-ақ қарыз алушыға бұрын ұсталған осындай микрокредит бойынша (төленген) сомалар.

14.3. Микрокредит және Қарыз алушы туралы ақпарат қарыз алушының жазбаша келісімі негізінде кредиттік бюроға беріледі. Өтініш берушілердің олар туралы мәліметтерді кредиттік бюроларға қағаз жеткізгіште немесе электрондық нысанда беруге келісімін Ломбард олар туралы соңғы ақпаратты кредиттік бюроларға берген күннен бастап кемінде он жыл сақтауға тиіс.

14.4. Осы Қағидаларға тиісті өзгерістер (толықтырулар) енгізілген күнге дейін Қарыз алушы Ломбардпен жасасқан Кепілдік билеттерге (шарттарға) қолданылмайтын өзгерістер мен толықтырулар енгізілуі мүмкін.

14.5. Қарыз алушы Кепілдік билетке қол қоя отырып, Ломбардқа өзінің дербес деректерін қағаз және электрондық тасығыштарда жинауға және өңдеуге өз келісімін береді.

14.6. Қарыз алушы Кепілдік билетке қол қоя отырып, осы Қағидалардағы шарттармен келіседі.

14.7. Осы Қағидалар Ломбардтың уәкілетті органы — Жалғыз қатысушы (Қатысушылардың жалпы жиналысында) оны бекіткен күннен бастап қолданысқа енгізіледі.